

הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א
בשיחה מרתקת לקראת חג מתן תורה

"סחורה של

מיליארדים

לא מוכרים

במיליונים!"

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 380

פנינים לחג השבועות

ואז באחת מרן ראש הישיבה זצ"ל שינה את הטון, והוא השיב בטלפון: "העולם הבא שווה מיליארדים. סחורה של מיליארדים לא מוכרים במיליונים!"

ראש ישיבת 'עטרת שלמה' הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, בשיחה מיוחדת ומרתקת, לקראת חג מתן תורה, על הדרך להעמיד תלמידים, איך לרומם ולגדל תלמידים בדורנו, ועל הסיעתא דשמיא בהקמת ישיבת עטרת שלמה.

הביאו את הקרשים למשה רבינו, ולא היה אף אחד שיכול היה להקים אותם. גם משה רבינו בעצמו תמה, איך אפשר להקים קרשים גדולים וכבדים כל כך? אמר לו הקדוש ברוך הוא "עסוק אתה בידך", משה רבינו רק עשה עם היד את התנועה הנדרשת של הקמת הקרשים, והן נוקפו מאליהם.

אותו הדבר, כשאדם ניגש לקבל את התורה, ואומר לעצמו איך אפשר? הרי התורה ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים. יש כל כך הרבה מה ללמוד, יש כל כך הרבה הלכות ופרטי דינים, איך אפשר לקיים את הכל, איך אפשר להישמר ולא להיכשל בכלום? איך אפשר ללמוד את הכל?

הרב אברהם פוקס והרב שלום יכנס

מי שללא ספק זוכה להתעטר בתואר של ראש הישיבה הגדולה בדורנו, הינו ראש ישיבת 'עטרת שלמה' הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, שזכה להיות ידא אריכתא ולהתחבב באופן מיוחד על קברניטי הדור ומנהיגי הגדולים הלא הם מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ועל מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, ויבדלחט"א מרנן ורבנן שליט"א.

ישיבת 'עטרת שלמה' מונה למעלה מארבעים היכלי התורה, כוללים, ישיבות, תלמודי תורה ועוד, - 'אני רק בתחילת החלום' יאמר לנו בהמשך ראש הישיבה - אבל גולת הכותרת היא ללא ספק הישיבה הגדולה ישיבת 'עטרת שלמה' המפורסמת, המונה קרוב לאלף תלמידים, כשראש הישיבה שליט"א מנצח על המלאכה ומקהיל קהילות ברבים לעיסוק בעומק הסוגיות בריתחא דאורייתא ובקול תורה הנשמע למרחקים.

לקראת חג השבועות, חג מתן תורה, ביקשנו להתקבל אצל ראש הישיבה שליט"א שאכן נהג בנו עין טובה, כשחשף בפנינו כמה מסודות הצלחתה של הישיבה הקדושה ועל הסיעתא דשמיא הגדולה שזכתה לה כבר מראשיתה, וגם זכינו לשמוע על הדרך לחנך תלמידים בדורנו.

"למעשה, הדבר העיקרי שצריכים לבוא איתנו לחג השבועות, הוא הסוד הגדול של 'נעשה ונשמע', אומר ראש הישיבה, כמו שמובא במדרש שהקב"ה אמר ע"ז 'מי גילה רז זה לבני'.

חז"ל הקדושים אומרים שכשהסתיימה מלאכת הרכבת המשכן,

לפט, והראה לו על שני אנשים. שאל אותם רבי ברוקא חוואה למעשיהם והם השיבו "אינשי בדוחי אנו, מבדחינן עציבי", ומבאר רש"י שהם היו שמחים ומשמחים אחרים. צריכים לשים לב מה כתוב כאן, הרי השכר שלהם שהם בני עולם הבא בא בגלל שהם שימחו אחרים. איך זה קשור לזה שהם עצמם היו שמחים? למה הם צריכים לספר שהם שמחים ומשמחים? אלא ברור הדבר שאדם שהוא עצמו שמח, יכול לשמח אחרים. לעומת זאת, מי שאינו שמח בעצמו, גם אם ינסה לשמח אחרים, הוא לא יצליח.

מבצעים לתלמידים

ראש הישיבה ממשיך, פעם שאלו אותי מה המקור לתת פרסים לעודד את התלמידים, אז ידוע דברי הגר"א באגרת, אבל למעשה האמת היא שזה גמרא מפורשת בתענית בדף כ"ד על מלמד דרדקי שהיה לו כוורות של דגים והוא היה מחלק את זה לתלמידים כדי שיבואו ללמוד. וכתוב שם בגמרא שהיה בצורת והוא ירד לתיבה וירד גשמים לעולם, בזכות הדבר הזה. מצד שני כתוב באבות, אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס...

אבל האמת היא, שיש כמה סוגי מבצעים, יש מבצע שהוא דרבון להגיע בזמן וכדו' והוא דבר ודאי חיובי מאוד, והוא לא הולך בכלל על הלימוד עצמו, אבל גם שנותנים על עצם הלימוד יש שני סוגי מבצעים, יש מבצע שהוא לאחד שלומד על מנת לקבל פרס, ועל זה אומרת המשנה לא לעשות ככה. אבל יש תקופת חינוך, בתקופה הזו המלמד אין המטרה שלו במבצע בשביל הלימוד הזה, המטרה שלו היא בשביל שהתלמיד יגלה כמה הוא יכול להצליח, וכמה מקומו בבית המדרש, ועל זה אומרת שם הגמרא את הזכות העצומה שהיה לאותו מלמד שבזכות זה שהוא לקח את התלמידים והוא שידל אותם וגילה להם את הכוחות שלהם, מרצונם, ועל ידי זה הם מגלים בעצמם מרצונם את היכולת שלהם לעסוק בתורה, וזה מרומם אותם, הרי אין לך חינוך טוב מזה, ובזכות זה הוריד אותו מלמד דרדקי לעולם מטר!

זה הוא חינוך אמיתי! כשמחנכים ולוקחים תלמיד ומראים לו את היכולות שלו ואת הכוחות הטמונים בו, להיכן הוא יכול להגיע, והוא רואה את זה מרצונו, והוא עצמו מגיע להכרה שזה בהישג יד, הרי מזה הוא מתגדל ומתרומם.

החינוך היום הוא בתחבולות תעשה לך מלחמה, כפשוטו, צריך לדעת שהיצר הוא זקן וכסיל ובדורנו הרי התרבו הניסיונות כ"כ ה", כנגד זה אנחנו צריכים להילחם, אנחנו צריכים לעשות תחבולות!

התשובה היא 'נעשה ונשמע'!. אתה תעשה את מה שמוטל עליך, ולא עליך המלאכה לגמור, הקב"ה כבר יעשה את החלק שלו, הוקם המשכן - 'הוקם מאיליו' כמו שאחז"ל - 'הקרשים יקומו מאליהם'.

"לפני מספר שנים הגעתי לפגישה עם ראש ישיבה חשוב, וראיתי שהוא קם משיחה שקיים עם בחור בישיבה. מתוך דבריו הבנתי שהשיחה נמשכה שלוש שעות!

"שאלתי אותו מאי האי? מה קרה שראש ישיבה צריך לדבר עם בחור במשך שלוש שעות רצופות? והוא ענה לי שהבחור מתמודד עם קשיים גדולים וצריכים לעזור לו.

"אמרתי לראש הישיבה, הרי ראיתי את הבחור הזה, והוא לובש חליפה שנראית... שה' ישמור. למה שלא תקנה לו חליפה חדשה? אני בטוח שזה יעזור לו להרגיש הרבה יותר טוב!

"ראש הישיבה הסתכל עלי במבט משתומם. מה זאת אומרת חליפה חדשה? הרי חליפה עולה 700 שקל לכל הפחות, מאיפה אני אביא עכשיו 700 שקלים מיותרים כדי לקנות לבחור חליפה?

"נעניתי ואמרתי לו, ישמעו אוזניך מה שפך מדבר! אתה מראה לבחור ששלוש שעות יש לך בשבילו, אבל 700 שקל זה יותר מדי יקר. כלומר, שלוש שעות לימוד של ראש הישיבה שלו שוות פחות מ-700 שקל...?"

מדוע לא כתוב ושננתם לתלמידך?

"חז"ל אומרים על הפסוק "ושננתם לבניך", ודורשים 'אלו התלמידים'. לכאורה צריכים להקשות, אם בניך הכוונה לתלמידים, למה שלא יהיה כתוב בפסוק באופן ישיר "ושננתם לתלמידך"?

"התשובה היא שהרבי צריך לתת לתלמידים שלו יחס כאילו הם היו הבנים שלו. הם צריכים לדעת שהוא דואג להם, שאכפת לו מהם!

אנחנו בישיבה ב"ה משתדלים מאוד לפעול בדרך הזאת, אחת לתקופה קונים לכל בחורי הישיבות כובעים וחליפות. נכון, זאת הוצאה לא פשוטה לישיבה, יש האומרים בבדיחותא למה הלכת לעטרת שלמה? למה? כובע!... אבל התרומה של זה היא עצומה לאין ערוך! קודם כל, זה מוריד את התחרות, וזה מוציא את המודרניזציה ומירוץ אחרי מודע וכדו', ומאידך זה גם מייצר מצב שבו כולם מרגישים טוב, טוב להם! וממילא הם יכולים ללמוד בנחת ובשמחה.

הרי הגמרא במסכת תענית (כב ע"ב) מספרת שרבי ברוקא חוואה שאל את אליהו הנביא מי הם האנשים בני עולם הבא בשוקא דבי

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

וכשעושים מבצעים מאתגרים את התלמיד בשמחה שיצליח להגיע למקסימום שלו מעצמו ומרצונו, אז זה התחבולה הכי גדולה כנגד היצר!

אם אנחנו רוצים שהתלמידים שלנו יצליחו בלימודים, אנחנו צריכים שהם יהיו שמחים

הכלל הוא, שאם אנחנו רוצים שהתלמידים שלנו יצליחו בלימודם, אנחנו צריכים שהם יהיו שמחים! כך תהיה להם הרחבת הדעת, שיהיה להם נעים ונחמד לבוא לשיבה, שיהיה להם טוב בשיבה, שהם ישבו בשיבה וילמדו ברצון ובשמחה, לא מתוך עצב וכפיה. כשאדם שמח בלימוד, הוא זוכה להצלחה בלימוד!

איך שמחים בלימוד? כשיוצאים מתוך נקודת ההנחה שבה פתחנו, נעשה ונשמע, לא עליך המלאכה לגמור. משה רבינו ראה את הסנה בוער באש, הוא סר לראות. מה יעזור שהוא סר לראות? וכי בגלל שהוא יהיה קרוב יותר הוא יבין את המשמעות של מה שהוא רואה? התשובה היא שהוא עשה מה שהוא יכול, כרגע המקסימום שהוא יכול זה לסור לראות, וברגע שהקב"ה ראה כי סר לראות מדוע לא יבער הסנה, מיד התגלה אליו ואמר לו "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה..." , זאת הדרך לעבודת ה', לעשות כל פעם מה שאפשר, בשמחה, בנחת.

פעם ישב לידי יהודי בטיסה ושאל אותי שאלה מעניינת:

פעם ישב לידי יהודי בטיסה ושאל אותי שאלה מעניינת: כתוב "רבות מחשבות... ועצת ה' היא תקום". למה לא כתוב 'ועצת ה' תקום', מה זה המילה 'היא'?

אמרתי לו, ונראה לי שזה פשט אמיתי בפסוק, שדרך העולם היא שאנשים שומרי תורה ומצוות אם משקיעים בעסק או בכל תחום ונכשלים חלילה, הם חושבים לעצמם, נו, כך רצתה ההשגחה העליונה. זה מה שהקב"ה החליט. מי אני שאתווכח עמו?

אבל מה קורה כשאדם משקיע וגם רואה הצלחה ב"ה? הוא קוצר פירות ורואה שהתוכנית שלו עבדה מצוין והוא באמת הרוויח והצליח... או אז הוא אומר 'אה! ברוך ה' היתה לי סייעתא דשמיא. אני תכננתי, עשיתי, לקחתי, הבאתי, אמרתי סובבתי וסידרתי, והקב"ה עשה את שלו ונתן לי תמיכה ועזרה...!'. פתאום הוא כבר שותף בכיר להצלחה, זה לא הקב"ה לבדו כביכול עשה עושה ויעשה, אלא הוא עצמו עושה, והקב"ה עומד על ימינו לעזור...

לכן כתוב "עצת ה' היא תקום", זה רק העצה של הקב"ה. לא אני, לא כוחי ולא עוצם ידי. אני רק 'סרתי לראות', רק הושטתי יד ושמת י אצבע כדי להרים את הקרש. מי שעשה את הפעול והצליח את דרכי, זה אך ורק הקב"ה בכבודו ובעצמו.

כשאני משחזר את זיכרונות הילדות שלי

שאלנו את ראש הישיבה שליט"א מהיכן לוקחים שאיפות כאלו, מהיכן שואבים אמביציה שכזאת להקים רשת של למעלה מ-40

"באחת הפעמים, ניצת פתאום זיק בעיניו ועלה לו רעיון, הוא אמר לי שמאחר והוא 'ביזנעס מן', הוא לא רוצה סתם לתרום כסף, אבל הוא מוכן לעשות איתי עסקה. הוא ייתן לי סכום של שלושה מיליון דולרים, אם אני מוכן לחתום איתו על חוזה שאני נותן לי חצי מהעולם הבא שלי..."

היכלי תורה, כשבמרכזה הישיבה הגדולה עם כאלף בחורים לצד כוללים עם אלפי אברכים... ישיבות קטנות וחיידרים.

אבל ראש הישיבה שליט"א, לא היה צריך יותר משבריר שניה כדי להסביר: "אלו לא השאיפות שלי", הוא אומר, "אלו השאיפות שעליהן חינכו אותי מהבית. בתור ילדים נשמנו בבית אהבת תורה. ושאיפה להרבצת תורה. וזה עובר במשפחה שלנו כבר כמה דורות, מהלוצקער רוב זצ"ל ומסבי זקני מרן הגאון רבי אליעזר גורדון זיע"א ראש הישיבה ורבה של העיר טלז, המכונה 'רבי אליעזר טלזער', נפטר בלונדון בירת אנגליה שם ביקר לצורך גיוס כספים להקמת מבנה חדש לישיבה שלו.

גם שאר אבותי היו גדולי תורה ועסקו לא מעט בהרבצת תורה בכל כלל ישראל, הן על ידי הקמת ישיבות, הן על ידי מסירת שיעורים והכוונת תלמידים בדרך הלימוד, והן מבחינת גיוס הכספים הנדרש לצורך המימון.

"כשאני משחזר את זיכרונות הילדות שלי, אני תמיד נזכר בעניינים הקשורים לאהבת תורה, לעולם הישיבות, ללימוד התורה, לריתחא דאורייתא, להקמת בתי כנסת, ולריבוי תורה בעולם. זה היה השיג והשיח בבית שלנו. גם כשהיינו מדברים סתם שיחת חולין בבית, זה תמיד היה סביב עולם התורה. אף פעם לא דיברנו על פוליטיקה, הנניעס שלנו היה על ישיבה חדשה שנפתחת, היינו בתור ילדים 'דנים' למה ישיבה פלונית הצליחה ומה הסוד של ישיבה אלמונית, ואיך קרה שהישיבה ההיא הצליחה להקים כזה בניין ענק, והישיבה השנייה שיש שם לכאורה בחורים לא פחות טובים, נמצאת במצב כספי הרבה פחות טוב... זה מה שהעסיק אותנו, ולכן שהשאיפות האלה מגיעות מילדות אז זה חודר.

"עם זאת, כמובן שההצלחה להקים את כל הישיבות שלנו לא באה בזכות המאמץ האישי שלי אלא בסיעתא דשמיא ובניסים גלויים

חשבתי לעצמי: אם שניהם לומדים עם רבי חיים, למה שאני לא אנסה גם? כבר אז ידענו שהוא לומד את הש"ס כל השנה. ניגשתי אליו אחרי התפילה וביקשתי: אני רוצה ללמוד אתכם בחברותא, האם תסכימו? זה היה מדהים. "אני מסכים", הוא אמר, "אבל יש לי שני תנאים..."

הגאון רבי אברהם גולדשמידט שליט"א, על החברותא עם מרן שר התורה, ועל התזכורת שקיבל ממנו עשרות שנים מאוחר יותר...

יוחנן וסרמן

הגמרא במסכת נדרים מספרת מעשה ברב יוסף שהיה עיוור, ורבה הגיע בערב יום הכיפורים במיוחד כדי לדבר עמו. כשבא רבא, הוא מצא את המשמש של רב יוסף שמזוג לו את היין כפי שהיה נהוג אז, שהיו מערבים את היין עם מים, ביחס של שני שלישי מים על שלישי אחד של יין, כי היין שלהם היה מאוד חזק, ולא יכלו לשתות אותו כך בפני עצמו. ועל אף שכל אחד יכול היה למזוג בעצמו את היין, והטעם של היין היה יוצא לפי המזיגה. ביקש רבא מהשמש שייתן לו למזוג את היין לרבי יוסף, והשמש הסכים. מזוג רבא את היין, וכשהוגש היין לפני רבי יוסף הוא טעם מהיין, ומיד אמר שהטעם של היין הזה מאוד דומה לדרך שבה נוהג רבא למזוג את היין.

נענה רבא ואמר, אכן, אני הוא. אני מזגתי את היין.

אמר לו רבי יוסף, המשך לעמוד! אני אגיד לך פסוק ואתה אל תשב עד שתפרש לי את הפסוק הזה: "וממדבר מתנה וממתנה נחליאל, ומנחליאל במות, ומבמות הגיא..." וכו'.

פירש רבא את כל הפסוק על עניין לימוד התורה, והתחיל להסביר: "כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה ניתנה לו במתנה. שנאמר: וממדבר מתנה". רבא המשיך להסביר את כל הפסוק, אבל אנחנו מתמקדים הפעם בחלק הזה, של 'וממדבר מתנה'. מי שמפקיר את עצמו כמו המדבר שמופקר לכל, תורה ניתנת לו במתנה, ומבאר רש"י, מה הפשט "כמדבר שהוא מופקר לכל", הכוונה שהוא מלמד תורה בחינם לכל.

כשהייתי תלמיד בישיבת פוניבז', אהבתי ללכת לפעמים להתפלל שחרית כוותיקין בבית הכנסת 'לדרמן'. פעם אחת הגעתי קצת לפני התפילה, והנה אני רואה את מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי, כשהוא יושב ולומד עם עוד שניים. באותו רגע חלפה בי כזאת הרגשה של קנאה. מרן הגר"ח היה אז כבן 30 בסל הכל, הוא עוד לא היה ידוע ומפורסם ברבים, אבל יודעיו ומכיריו ידעו גם ידעו שהוא גאון עצום בכל מכמני התורה.

חשבתי לעצמי: אם שניהם לומדים עם רבי חיים, למה שאני לא

אנסה גם? כבר אז ידענו שהוא לומד את הש"ס כל השנה, והיה לי חשק לנסות להצטרף אליו ללימוד הזה. ניגשתי אליו אחרי התפילה ופשוט ביקשתי, אני רוצה ללמוד אתכם בחברותא, האם תסכימו? זה היה מדהים. רבי חיים קנייבסקי, הבן של הסטייפלער, האחין של ה'חזון איש', גאון בכל קנה מידה - לא היה צריך לחשוב אפילו לא שבריר שניה לפני שהוא ענה לי תשובה: "אני מסכים", הוא אמר, "אבל יש לי שני תנאים..."

התנאי הראשון שהציב לי מרן היה, שאני אכין כל יום שמונה דפי גמרא ואלמד אותם לפני שאני בא ללמוד אתו. הוא היה לומד כל יום שמונה דפים, כדי להספיק את הש"ס כולו מדי שנה, ועל אף שבעיקרון מספיק ללמוד שבעה דפים ביום כדי להספיק ש"ס בשנה, הוא למד שמונה דפים, כי הוא הכניס בלימוד גם את כל המסכתות הקטנות, וגם את המשניות בזרעים ובטהרות, שאין עליהן גמרא בש"ס הבבלי.

אמרתי שאני מסכים לתנאי. ללמוד שמונה דפי גמרא ביום זה אתגר לא פשוט בכלל, במיוחד שאני בחור בישיבה, ובאותה תקופה שמענו שיעורים מהגר"ש רוזובסקי זצ"ל. זה היה אתגר בפני עצמו, להתכונן לשיעורים של רבי שמואל, להכין את כל המראי מקומות ולאחר מכן לחזור על השיעור וכו'.

אבל חשבתי לעצמי, נו... שנה אחת! שנה אחת אני אתאמץ בכל

**כעין זה שמעתי מאבי מורי זצ"ל,
ששמע ממרן החזון אי"ש זצ"ל,
שהגדיר לו פעם מה היה הגאון
מווילנא. החזון אי"ש שאל למה
באמת יש לגר"א כזה מעמד מיוחד
באופן נפלא, יותר מרבים מגדולי
הדורות שהיו אחריו וגם לפניו**

לכן, זה לא הפריע לו ללמוד עם בחור צעיר. זה נקרא להפקיר את עצמו כמדבר. וכך זוכים לקבל את התורה במתנה, ואכן זכה מרן הגר"ח לקבל את התורה כולה במתנה, והידע שלו היה ברמה לא אנושית בכלל, משהו פלאי ושמימי - וממדבר מתנה!

כעין זה שמעתי מאבי מורי זצ"ל, ששמע ממרן החזון אי"ש זצ"ל, שהגדיר לו פעם מה היה הגאון מווילנא. החזון אי"ש שאל למה באמת יש לגר"א כזה מעמד מיוחד באופן נפלא, יותר מרבים מגדולי הדורות שהיו אחריו וגם לפניו. היחס אליו הוא ברטט ובזיע, אפילו המשנה ברורה מביא את הגר"א כמו שמביאים אחד מהראשונים.

אמר ה'חזון אי"ש': הסיבה לכך נעוצה בזה שהוא היה 'הגאון מווילנא' בכל התורה כולה. זאת אומרת זה לא שהוא היה 'הגאון מווילנא' בסדר קדשים' הגאונות שלו היתה בכל מקום, בלי יוצא מן הכלל, כל חלק מחלקי התורה, אם זה משניות, או גמרא, בבלי או ירושלמי, מדרשי חז"ל או ספרי ההלכה, ראשונים ואחרונים, בכל מקום הוא היה 'הגאון מווילנא', בכל מקום הוא ידע את הכל בצורה ישירה ובהירה עם עומק ההבנה, לכן הוא היחס אליו הוא מיוחד במינו. כמובן שאין אני ראוי לומר מי דומה למי, אבל אני חושב שאפשר לומר שמרן הגר"ח גם היה כעין זה. הגאונות שלו היתה באמת בכל חלק מחלקי התורה, ולכן היחס אליו הוא שונה, כולנו רועדים וחלים מפניו, פחד להזכיר את השם שלו!

בכל אופן, בפעם האחרונה שזכיתי לראות את פניו המאירים, היתה אחרי תקופת הקורונה, כשמרן כבר היה מאוד חלש. נכנסתי אליו כדי לבקש את ברכתו באיזה עניין שהציק לי, אני כבר לא זוכר

הכוחות שלי גם ללמוד שמונה דף חדשים כל יום, וגם להישאר בעניינים עם מה שלומדים בישיבה.

אבל למרן הגר"ח היה תנאי שני: "אתה חייב לבוא כל יום בדיוק בזמן", הוא אמר לי, "אם יום אחד לא באת, החברותא שלנו הסתיימה!".

ומה הן השעות שבהן הוא לומד את שמונת הדפים ושהן אני חייב להת"צב? מהשעה 3:30 בבוקר לומדים עד השעה 7:30, ובזמן הזה נכללת גם תפילת שחרית. זמן התפילה משתנה מיום ליום, בהתאם לזמן הנץ החמה, אבל הלימוד תמיד התחיל ב-3:30 והסתיים ארבע שעות מאוחר יותר.

בשבת, שאי אפשר ללמוד לפנות בוקר כי לא משתמשים בחשמל, הוא היה לומד את שמונת הדפים בשעות אחר הצהרים מהשעה 14:00 והלאה.

אמרתי למרן זצ"ל: "בסדר, אני מסכים ואני מקבל על עצמי את שני התנאים!". הוא ענה לי, "אם כך, אתה תהיה החברותא שלי במחזור הלימוד הבא. בערב פסח מתחילים! מיד אחרי שאני עושה את הסיימים של המחזור הנוכחי..."

ואכן, בערב פסח התייצבתי בדיוק בזמן, וכך למדנו ב'חברותא', מרן שר התורה ובחור בן 17... אני הייתי מכין מראש, והלימוד היה בעצם יותר כמו שיעור, הוא היה קורא ומסביר, קורא ומסביר, וכך התקדמנו בקצב מהיר, עוד דף ועוד דף, שמונה דפים ביום.

לאחר מכן הייתי חוזר על שמונת הדפים פעם נוספת, ובוחן את עצמי אם הכל ברור ומחזור לי, ואם היתה נקודה שלא הייתי ברור בה עד הסוף, הייתי מסמן לעצמי, ולמחרת לפני תחילת הלימוד היומי, הייתי מבקש הסברים על מה שהיה חסר לי בהבנה אתמול, ומרן זצ"ל אכן הסביר לי שוב ושוב, עד שהבנתי ורק לאחר מכן המשכנו עם הלימוד היומי.

כשסיימנו מסכת ברכות, למדנו במשך תקופה את משניות 'זרעים' לפי הקצב שמרן זצ"ל קבע לעצמו, ולאחר מכן התחלנו ללמוד מסכת שבת, סיימנו את כל סדר מועד, התחלנו סדר נשים, ושם כבר נפלתי, באמצע 'בימות', הרגשתי שאני כבר לא מסוגל להמשיך. זה היה מעל ומעבר לכוחותיו של בחור בן 17, שגם שומע שיעורים בישיבה וגם לומד 'מהצד' עוד שמונה דפים ביום...

האמת שחשבתי לעצמי, שהסיבה שמרן זצ"ל הסכים ללמוד איתי, היתה בגלל 'הכרת הטוב', כי אבא שלי היה השדכן שלו, בשליחות מרן 'החזון אי"ש' זצ"ל, שידע שאבי מורי זצ"ל היה בידידות גדולה מאוד עם מרן הגר"ש אלישיב, וביקש ממנו לשכנע אותו לקחת את מרן הגר"ח לחתן.

אבל האמת היא שמרן שר התורה למד עם עוד בחורים ואברכים צעירים אחרים. הוא היה עושה את התנאים הקבועים, ודורש שהחברותא יכין את עצמו מראש עם שמונת הדפים היומיים, וכן להקפיד על הזמנים ולבוא כל יום בלי לחסר אף פעם, מי שעמד בתנאים האלו יכול היה ללמוד איתו, גם אם הוא עצמו היה ברמה הרבה הרבה יותר גבוה, וכבר סיים את הש"ס עשרות פעמים קודם

למחרת אחרי הנץ עשה סיום על מסכת בבא בתרא, קע"ו דפים. שאלתי אותו: "למה דוקא בבא בתרא?" והשיב: "רציתי לראות אם אני יכול ללמוד ב"ב ביום אחד". אחרי כמה שנים חל שוב ער"פ בשבת, ושאלתיו ביום ה' על מה יהיה הסיום מחר, ענה לי: "אני עדיין לא יודע". שאלתי, "הרי פעם קודמת עשה הרב סיום על ב"ב", ענה לי: "קונץ עושים פעם אחת"...

הגאון רבי אליהו מן שליט"א, עם פנינים ועובדות ממרן שר התורה, הגאון רבי חיים קניבסקי זיע"א

רבינו גדול הדור היה האב הרוחני של הדור לכלל ולפרט, והאב הגשמי של הדור לכלל ולפרט, היה מוסר נפשו על כל הגשמיות של כל אחד ואחד מהאנשים שבאו אליו מכל קצוי תבל, ונתן עינו ולבו עליהם. לפעמים היה שואל את מבקש הברכה לשמו, ושאלתיו: "הרי במג"א [או"ח ק"ט, א] כתוב שאם המברך עומד לפניו אי"צ להזכיר שמו". ענה לי: "הרי כאן הכל בקיצור וגם הברכה בקיצור, אם אני שואל לשמו ומברך אותו בשמו, יש לו יותר הרגשה טובה!"...

זו המצוה שלי

זכיתי להיות במחיצתו כשלושים שנה, וכמדומה שמעולם לא ראיתיו כועס. כמה שהטרידוהו לפעמים מאוד מאוד, תמיד היה בשלווה ובנחת. אמרתי לו פעם: "אני מתפעל מסבלנותו של הרב..." חייך אלי ואמר: "זו המצוה שלי".

אירע פעם שהרגיש לא טוב, ואמר לי: "אני יודע למה, כי אתמול לא היה קבלת קהל, כי נכדי שמסדר את קבלת הקהל לא היה יכול לבוא, ושמחתי שאני יכול ללמוד יותר, וה' העניש אותי על כך ששמחתי, לא הייתי צריך לשמוח!"...

"אני צריך לענות מכתבים"

הרב התחיל את חיבורו על קדשים 'דרך חכמה' ויצא רק חלק אחד, שאלתי אותו למה אינו ממשיך, וענה לי: "אני צריך לענות מכתבים - לפעמים שבעים מכתבים ביום - זה זיכוי הרבים". שאלתיו: "אבל הספר זה זיכוי הרבים לדורות", וענה לי: "מי כותב לי מכתבים? בחורים, אברכים, שמעתי שזה חיוק בשבילם, ספר זה זיכוי הרבים לדורות, המכתבים זה הדורות עצמם!". ואין לתאר בכמה מסירות נפש היתה כרוכה ההפסקה בכתיבת הספר. זה 'אבי ואמי', אבי ברוחניות ואמי בגשמיות.

שאלתיו פעם אם יש אצלו הבדל בין לימוד בבלי ללימוד ירושלמי

אחד מסדרי הלימוד שלו, היה מתחיל בערב פסח אחר הש"ס לומד כל יום שמונה דפים בבלי, ואת הירושלמי שיש על דפים אלו. בשביעי

של פסח היה מסיים מסכת ברכות בבבלי ירושלמי ותוספתא, ומתחיל ללמוד שמונה דפים משניות זרעים כפי שמודפסים בש"ס, עם הירושלמי על דפים אלו. ואמר לי פעם: "בימים שאחר פסח יש לי פחות זמן, כי אז אני צריך ללמוד שישים שבעים דפים ירושלמי זרעים". וכששאלתיו פעם אם יש אצלו הבדל בין לימוד בבלי ללימוד ירושלמי, ענה לי: "זה אותו דבר".

"קונץ עושים פעם אחת"

ופעם סיפר לי, שהמ"ב כותב שבערב פסח שחל בשבת, אז התענית בכורות היא ביום ה' ולא ביום ו', ואביו זיע"א אמר לו שיש בזה מחלוקת, ולכן עשה את כל הסיימים של כל התורה ביום ה', ועשה סיום גם ביום ו'. לצורך כך התיישב ללמוד מסכת נוספת. והנה, בדיקת חמץ התארכה אצלו עד אחרי חצות הלילה, וחצי שעה קודם צאת הכוכבים אסור ללמוד דברים שלא מהלכות הפסח, ועם כל זה, למחרת אחרי הנץ עשה סיום על מסכת בבא בתרא, קע"ו דפים. שאלתי אותו, "למה דוקא בבא בתרא?" והשיב, "רציתי לראות אם אני יכול ללמוד ב"ב ביום אחד". שאלתי, "בהרהור או בדיבור?", והשיב: "החזו"א למד בכל שנה את כל חולין ביום האירצייט של אמו,

כמה רחמים צריך היום לחנך הילדים לתורה ויראת שמים, ולא ביקש כלום, רק לימוד, כי חוץ מזה אין כלום. פעם שמע את נכדו נאנח, מיד שאל אותו, "איזה תוספות קשה לך?", כי על מה הוא יכול להיאנח, הרי חוץ מזה אין כלום...

יום אחד הוא קם ממנוחת צהרים ולא רצה לדבר, ורמז שיביאו לו עט ונייר וכתב על הנייר, יין, ושתה קצת יין. ושאלוהו מה זה? וענה: "עשיתי עכשיו סיום על מס' ברכות בשינה, לא רציתי להפסיק בדיבור, לפני שאני טועם לכבוד הסיום..."

שנה אחת בליל פורים שאלתיו, מה חשב מרדכי הצדיק כשהמן הרכיבו על הסוס, וקרא לפניו ככה יעשה לאיש וגו'? והשיב שמרדכי כנראה חשב, "שיפסיקו כבר עם השטיות וההבלים הללו, ויתנו לו לחזור ללמוד..."

וביאר את האמור במגילת אסתר [ו, ג] שנערי המלך השיבו על שאלתו "מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה", "לא נעשה עמו דבר", שלכאורה תיבת 'דבר' מיותרת, וביאר רבינו שהם אמרו לו: הטובה הכי גדולה בשבילי, שלא נעשה עמו דבר, ונותנין לו ללמוד במנוחה, והמלך לא הבין זה, ולכן המשיך ושאל 'מי בחצר' וגו'. וראויים הדברים למי שאמרם...

סיפר לי שאמו ע"ה קנתה לו פעם בגד חדש, ושאל את החזו"א אם לברך 'שהחינו' כי אינו מרגיש שום שמחה, וא"ל החזו"א "אתה כן מרגיש, ותברך", אבל מצידו שום דבר חוץ מלימוד לא משמח אותו.

הוא לא רצה לומר על עצמו, אז הוא זרק את זה עלי...

ישבתי עם רבינו בסוכה ונכנס הרב שלמה לוינשטיין, וביקשתי שיספר מה שאמר על רבינו מורו ורבו מרן הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל. וסיפר שר' מיכל יהודה סיפר, שאצל החפץ חיים ראו רוח הקודש בחוש, והביא דוגמא, שמרן ר' אהרן קוטלר זיע"א ישב אצל הח"ח, ואמר הח"ח: "ר' אהרן אני רוצה לומר לך משהו, כשמתחילין מסכת צריכין לגמור, למשל מי שמתחיל מסכת נזיר צריך לגמור". והנה ר' אהרן קוטלר נהג תמיד לגמור כל מסכת שהתחיל, ורק מסכת נזיר התחיל ולא גמר. שאל ר' שלמה את ר' מיכל יהודה, האם גם היום יש רוח הקודש? ענה ר' מיכל יהודה, "רוה"ק איני יודע, אבל שכנה מדברת מתוך גרונו יש אצל הגר"ח קניבסקי..."

שמע רבינו חשב רגע ואמר: "הוא לא רצה לומר על עצמו אז הוא זרק את זה עלי..."

הרבה פעמים שאלתיו: "אני שואל את הרב אותה שאלה כמה פעמים, בשידוכים, ובפקוח נפש של רפואה, עם אותן צדדים, ופעם הרב אומר כן, ופעם לא, מה זה, רוה"ק?". פעם אחת ענה לי, רגיל היה לומר, 'את אשר ישים ה' בפי אותו אדבר'

ילד אחד שאל את רבינו, האם אני יכול לשאול משהו?

ילד אחד שאל את רבינו, האם אני יכול לשאול משהו? ענה: "כן!". שאל הילד: "איך גדלים רבי חיים קניבסקי?", ענה לו: "לשבת

והיה זה בהרהור, אבל בכור שעושה סיום בהרהור, שיאכל בהרהור..." אחרי כמה שנים חל שוב ער"פ בשבת, ושאלתיו ביום ה' על מה יהיה הסיום מחר, ענה לי: "אני עדיין לא יודע אם כריתות או מעילה". שאלתי, "הרי פעם קודמת עשה הרב סיום על ב"ב" ענה לי: "קונץ עושים פעם אחת..."

ויש הוספה חשובה, אמר לי: "אחרי שלמדתי אז בבא בתרא ביום ו', גמרתי מס' הוריות". שאלתי למה דווקא הוריות? תשובתו: "כי נשאר לי זמן...". בנוהג שבעולם אם אדם עושה דבר מיוחד - הוא עצמו אמר שגם לגביו זה חידוש - יש לו הרגשת סיפוק, ומרגיש שעכשיו מותר לו לנוח קצת, ובזמן שנשאר הוא לומד דבר קל, אבל אצלו, לימודו היה בלא שום הרגשה של הפוגה, עשה מה שצריך לעשות ומיד להמשיך הלאה. ובדרך אגב יש לשאול, למה למד מסכת נוספת, ולא השאיר שורה אחת מאחד מהסיומים של יום ה' שיסיים אותה למחרת? והתשובה היא, הרי שורה זו היא בחובותיו של היום, והיה אצלו חוק ולא יעבור שבשום פנים ואופן לא יקדים את של המחר להיום, וכ"ש שלא יאחר את של היום למחר, אפי' שורה אחת, ואפי' אם יצטרך מחמת כן ללמוד עוד מסכת...

תעצור בבקשה, הש"ס נרטב!

אמר לי פעם, "בימות ידעתי פעם כמו אשרי", ואצלו הכל היה מדויק, לא כמו אז ישיר, אלא כמו 'אשרי'. וכן אמר: "עירובין ידעתי פעם כמו אשרי".

וכבר כתב עליו החזו"א בעודו בחור: "מרא דכולא תלמודא", ו'תלמודא' הוא במושגים של החזו"א.

פעם ביום גשום נסע החזו"א ברכבו של ר' טוביה שכטר זצ"ל, לפתע ראה שהבחור חיים קניבסקי הולך בצד, בלא מטריה, אמר לר' טוביה, "תעצור בבקשה, הש"ס נרטב!" וכי לא היה לר' חיים שם? אצל החזו"א זה היה שמו, שם מורה על מהות ומהותו של ר' חיים זה ש"ס...

כשלושים שנה זכיתי לסעוד על שולחנו בסעודת ש"ק בבוקר

כשלושים שנה זכיתי לסעוד על שולחנו בסעודת ש"ק בבוקר, ולפעמים היה מכבדני בזימון בברהמ"ז, ואמרתי ברכת האורח, ושאלתיו, שאומרים ברכת האורח "שיהיו נכסיו ונכסיו מוצלחים וקרובים לעיר", איזה נכסים יש לרב, אפי' הדירה שגר בה לא שלו היתה. ענה לי: "הספרים שלי". שאלתי, "אי"כ מה פירוש 'קרובים לעיר'?" ענה לי: "שהדפוס יהיה קרוב לעיר" - חוץ מהלימוד אין כלום.

כל כולו תורה בכל רמ"ח ושס"ה, כל מחשבותיו, וכל עצמותיו

כשנסעו מבאי ביתו לקברו של הגר"א בויילנא, וכן כשנסעו לקבר הרשב"י במירון, שאלתיו האם הרב רוצה שיתפללו עליו, והשיב בחיוב. שאלתי, על מה? והשיב: "שלא יפריעו לי ללמוד", שאלתי: "אולי עוד משהו" והשיב: "חוץ מזה אין כלום!". הוא היה זקן מופלג לא כל כך בריא, וראש משפחה גדולה בלע"ר, ודיבר עמי כמה פעמים

מקובל בידינו, שכאשר הובילו את גר הצדק אברהם בן אברהם אבינו אל המוקד ביום טוב של שבועות, עבר תחת בית הגר"א זצ"ל. הגר"א היה יושב לילה ויום בתריסים מוגפים, לבל תחדור המולת הרחוב, ולומד לאור נרות. כשעבר גר הצדק מתחת לביתו נפתחו התריסים, והגאון קרא בקול: "לויף, אברהם לויף!" לאמור: רוץ, אברהם, רוץ....

פנינים על התורה בטהרתה מראב"ד העדה החרדית
פוסק הדור, מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

סח רבינו: מקובל בידינו, שכאשר הובילו את גר הצדק אברהם בן אברהם אבינו אל המוקד ביום טוב של שבועות, עבר תחת בית הגר"א זצ"ל. והגר"א היה יושב לילה ויום בתריסים מוגפים, לבל תחדור המולת הרחוב, ולומד לאור נרות. כשעבר גר הצדק מתחת לביתו נפתחו התריסים, והגאון קרא בקול: "לויף, אברהם לויף!", לאמור: רוץ, אברהם, רוץ....

והעניין, שהיתה לגר הצדק התלבטות. מצד אחד, מצוה האדם בשמירת הנפש. ומצד זה עליו לשרך דרכו באיטיות כדי להאריך חייו ולו ברגע קט. מצד שני, הרי מסירות הנפש היא מצוה, ולמצוה צריך לרוץ. [והוסיף רבינו, שהריצה למצוה אינה מצוה נוספת, אלא היא תוספת למצוה של קידוש השם, שהיא המצוה הגדולה ביותר]. ופשט לו הגאון ספקו, והתחיל לרוץ בכל כוחו לעבר המוקד!

"איני קונץ מאכער"...

אדוננו הגר"א שלח אחר המגיד מדובנא, ביקש לשמוע ממנו דברי תוכחה. במה אפשר להוכיח את הרב הדומה למלאך, המגיד מדובנא מצא. כידוע, הסתגר הגר"א בחדרו ולמד יומם ולילה לאור הנר כשהתריסים מוגפים, שלא תגיע לאזניו המולת הרחוב. אמר המגיד מדובנא: "וכי 'קונץ' הוא להיות הגאון מוילנא כאשר התריסים מוגפים והנר דולק? אדרבה, יצא רבינו לרחובה של עיר ולהמולת המסחר, ושם יהיה הגאון מוילנא!"

ענהו הגאון קצרות: "איני קונץ מאכער"...

כלומר, לא נצטוינו להיכנס לנסיונות כדי לנצח בהם. להפך, נאסר עלינו להיכנס לנסיונות!...

'הגר"א היה מלאך אלוקים'

פעם התבטא רבינו אודות חיבור מסורת קבלת התורה מדור אחר דור. הרי רבו הגה"צ רבי משה שניידר, היה תלמידו של החפץ חיים, והחפץ חיים תלמיד רבי לייב סטאוויסקער, והוא תלמיד של רבי חיים מוולוז'ין, שהוא תלמיד של הגר"א זצ"ל, נמצא שמחובר הוא בחוליה בשרשרת מסורת קבלת התורה. והגר"א נשאל. של מי היה תלמיד?

"הגר"א היה מלאך אלוקים", ענה, "ולא היה צריך מלמד"...

"מלמד תורה לעמו ישראל"

שמעתי ממורי ורבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל, שכאשר התחילו המשכילים לזלזל במלמדים, התחיל הגאון רבי יצחק אלחנן לחתום שמו בתואר: "יצחק אלחנן, המלמד פה ק"ק קובנא", כדי לחזק את המלמדים ולהאדיר את כבודם.

שאלוהו מדוע הוא מזלזל כך בכבודו, להגדיר עצמו כמלמד.

ענה: "האם נכבד אני מהקדוש ברוך הוא, שקרא עצמו כ'מלמד תורה לעמו ישראל?!'..."

כשהמשלה הוציאה צו גיוס

גורף על כל איש ואשה

במלחמת העולם הופצצה לונדון מן האויר, והמשלה הוציאה צו גיוס גורף על כל איש ואשה ברחבי המדינה. אמנם פטרו את בני הישיבה מגיוס, אבל עשרות הפליטים שלמדו בישיבה חויבו בגיוס, ואם לאו - יגורשו לאירופה הכבושה. דרשו מראש הישיבה הגה"צ

גזל וריבית, ומנהל הישיבה נבחן, אם הוא בוטח בקדוש ברוך הוא ומסרב לקבל כספים ממקורות בלתי טהורים, ושמוח שזכה לעמוד בנסיון קשה זה מתוך מסירות נפש כפשוטו.

בשבועות מביאים קרבן חיטים

במשאו בהיכל ישיבת חברון בערב שבועות תשע"ט, הביא רבינו שהטעם שבפסח אנו מקריבים קרבן שעורים, ואילו בשבועות מביאים קרבן חיטים, מפני ששעורים הן מאכל בהמה, ולפני קבלת התורה היינו עדיין כבהמות שהולכות אחר תאוות לבן, אבל בשבועות שהוא זמן קבלת התורה, אנו מביאים קרבן מחיטים מובחרים, שאז קיבלנו את התורה, ונעשינו כבני אדם. (עיין מהרש"א ר"ה ט"ז ע"א). והוסיף ואמר לבני הישיבה: "כעת עומד נגד עיני מעמד הנחת אבן הפינה שהתקיים לפני עשרות שנים לבני הישיבה, וזוכר אני איך נעמד ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל והכריז: "אני כבר רואה ישיבה עם אלף בחורים". בזמנו לא הבינו את דבריו, והיום....

מה שייכת בקשת "ותן חלקי בתורתך" לברכת "המפיל חבלי שינה על עיני"

יש להבין, מה שייכת בקשת "ותן חלקי בתורתך" לברכת "המפיל חבלי שינה על עיני", אותה יש לבקש בבוקר, בקומו משנתו! אלא, ששנינו שיעקב אבינו לא שכב בלילה כל אותן י"ד שנה שעשה בבית מדרש של שם ועבר, שהיה עוסק בתורה (רש"י בראשית כח, יא). ותמוה, שהרי האומר 'שבועה שלא אישן שלושה ימים' מכין אותו וישן לאלתר (שבועות כה ע"א). אלא ודאי ישן, אבל הואיל ועסק בכל כוחו בתורה ונרדם רק כדי להחליף כח ולהמשיך ללמוד, נחשבת גם שנתו ללימוד!

ועל דרך שכתב הט"ז (אבן העזר כה, א) שאותם תלמידי חכמים שצריכים מחמת טבעם לישון הרבה בלילה, כדי שיהיה להם כח לעסוק בתורה, אין להם לסגף עצמם בחוסר שינה, ויקבלו על שנתם שכר של לימוד תורה, כי כל שנתם הרי היא הכשר מצוה עבור לימודם ונחשב לחלק מהלימוד.

וזהו שאנו מבקשים, שהקדוש ברוך הוא ישם חלקנו בתורתו, ועל ידי כך נקבל שכר גם עבור השינה.

(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

רבי משה שניידר זצ"ל להסגיר לידיהם את הפליטים, שיתנדבו לשרת בבתי החרושת ליצור נשק לעזרה במלחמה.

ראש הישיבה נכנס לבית המדרש נסער, וקרא: "אנו מוכנים למסירות נפש! אפילו יאסרונו נשב בתאי הכלא ונלמד! התורה היא חינו, ולא יצליחו לנתקנו ממנה!".

כשראו השלטונות את נחישותו, סברו שהוא מסית את הבחורים שלא להתגייס, גזרו להגלותו מלונדון, לבטל השפעתו על בני הישיבה. התערב רבה הראשי של אנגליה, וטען שהבחורים אינם מוסתים. באמת ובתמים אינם חפצים אלא בלימוד התורה. הוקמה ועדה שתבחן את הנושא. הועדה זימנה אליה בחור אחר בחור. סיפרו על מצב החרום והצורך הנואש בידיים עובדות ובעזרה למאמץ המלחמתי. בזה אחר זה שמעו מהבחורים שתורה מגנא ומצלא, ואינם חוששים כלל וכלל. הכל בידי שמים, ולומדי התורה פועלים יותר מכל פעולה גשמית.

התכנסו חברי הועדה להסקת מסקנות, ובאותו יום ישבו בני הישיבה בתענית. וזעקו בסדר תפילה מיוחד שתיקן ראש הישיבה.

ואכן התענית הועילה. הועדה החליטה שבני הישיבה חולים בנפשם, וממילא פטורים מחובת הגיוס. לא זו בלבד שהחליטו להשאיר את ראש הישיבה בלונדון, אלא שהועדה ציינה אותו לשבח על נכונותו לעמוד בראש מוסד לחולי נפש. יתר על כן, המליצו לכלול את הישיבה בין בתי החולים שהמדינה תומכת בהם, ולתקצב אותה באופן מלא....

אם נותנים לרשעים לתרום להחזקת הישיבה

מורי רבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל היה אומר בשם רבו החפץ חיים זצ"ל, שכן גם בישיבות ובהיכלי התורה, אם נותנים לרשעים לתרום להחזקת הישיבה הדבר פוגם בקדושת הלימוד.

וכן מובא בשם מרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל, שאילו היו הישיבות מקבלות רק כסף טהור, והשותפים ללימוד היו יראים ושלמים, היו בני הישיבות מופלגים ביותר בתורה וביראת שמים. והוסיף, שיישיבת וולוז'ין נסגרה מאחר והאחראים לגיוס הכספים להחזקתה, קיבלו כסף גם ממחללי שבת, והדבר השפיע לרעה על קדושת הישיבה.

ומורי רבי עמד כחומה בצורה שלא לקבל כספים ממחללי שבת. והיה אומר שלכל יהודי נסיונות משלו. החנווני נבחן באיסורי אונאה

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

כתב המג"א שנהגו להיות ניעורים בליל שבועות ועוסקים בתורה, לתיקון פגם זה שהיו ישראל ישנים קודם מתן תורה והוצרך הקב"ה להעירם. ולכאורה תמוה, היתכן כדבר הזה ששישים ריבוא בני ישראל היו ישנים באותו הלילה, והיאך אפשר שלא בערה נפשם בקרבם לקראת המעמד הגדול שיהא ה' נראה אליהם למחרת?

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על ההשתוקקות וגעגועים, והרצון לזכות בתורה הקדושה

אמרו חז"ל (שבת פו:): 'בחד בשבא לא אמר להו ולא מידי, משום חולשא דאורחא', פירוש שביום הראשון שהגיעו בני ישראל למדבר סיני לא אמר להם הקב"ה ולא מידי, מפני שהיו טרודים מטורח הדרך. ומקשים העולם, איזו חולשא דאורחא היתה להם, והרי נשאו אותם ענני הכבוד ונעליהם לא בלו מעל רגליהם, ומדוע אם כן היו צריכים להמתין עד יום השני לבואם למדבר סיני, ובדרך דרוש אמר הרה"ק ה'שפת צדיק' זי"ע, ד'חולשא דאורחא' היא מלשון 'חולת אהבה', דכיון שראה הקב"ה שיש להם צמאון לקבלת התורה, על כן העדיף שלא להתחיל עמהם סדר קבלת התורה כדי שלא לגרום להפסיק השתוקקותם, כי דבר זה חביב עד מאוד לפניו יתברך, ומזה רווה נחת רוח יותר מן הכל, ולא רצה לבטלם ממדרגה נשגבה זו.

על אוכליהם, והגיעו לשאול את הרבנית ע"ה מה 'סוד' הטעם המשובח ... וביקשו ממנה שתגלה, אלו תבלינים היא מניחה היא בתוך הקדירה וכמה מידתם בדיוק, ואכן נענתה בסבר פנים יפות ואמרה להם כך וכך צוקער (סוכר) וזה מידת המלח, וכן צריך לערב מעט שארפע פעפער (פלפל חריף) ועוד מיני תבלינים, וגם להשים א שטיקל הארץ (חתיכת לב), המה רשמו את כל סדר העבודה, הלכו לביתם והכינו את התבשילים כפי ש'למדו', אלא שלדאבונם לא ניכר שום תוצאות למעליותא... חזרו בפחי נפש אל הרבנית הצדקנית והתאוננו בפניה, שאלה אותן מה הנחתן בקדירה, גוללו בפניה את כמות הצוקער והמלח וכו', וכו', חזרה ושאלה האם הכנסתם גם שטיקל הארץ, השיבו שאכן לקחו לב תרנגול והניחו בתוך התבשיל, אמרה להם, וכי טויטע הארץ (לב מת) יכול להשביח את המאכל, אני לא נתכוונתי אלא להניח לעבעדיגע הארץ (לב חי)... כי אם הייתם מערבים חתיכת 'לב' ברצון להיטיב ליהודים או אז היה זוכה המאכל לקבל את טעמו הערב והמשובח... אף אנן נעני ונאמר, אם יהודי מערב לעבעדיגע שטיקל הארץ, בעת קיום המצווה אזי 'תערב לפניך עבודתנו כעולה וכקרבת'...

ויען העשיר הטיפש ויאמר...

מעשה בגביר אחד מבני היהודים שכגודל עשירותו כן גודל טפשותו,

והכי שנינו באבות (ג יד) 'חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה', והסבירו צדיקים, שמחמת חביבותם של ישראל לא נתן להם את התורה תיכף ומיד בצאתם ממצרים אלא לסוף חמישים יום, וכל זאת כדי שיהיו ממתנים ומצפין לה, ובכך עושין אותה 'כלי חמדה' מלשון חמדת הלב בהשתוקקות וגעגועים, שמשתוקקים בחשקם וברצונם לזכות לתורה הקדושה.

בנועם אמריו אמר כן הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, ש'יום חתונתו זו מתן תורה', והלא נוהגים לשלוח סבלונות ומתנות לחתן ולכלה, וה'דרשה גישאנק' (- הדורון דרשה) שבני ישראל נותנים להקב"ה כביכול הוא הרצון והחשק לעשות רצונו יתב"ש בלבב שלם, וכולם חייבים לתת מתנה זו, ואין אדם נפטר ממנה, שהרי גם עני ואביון מביא קרבן דלי דלות, כלומר שמנחתו חשובה לפני הקב"ה אף אם קרבנו אינו עולה סכום רב, כי לפניו יתב"ש עולה הרצון והצמאון שיהודי משתוקק לקדושה, ואין שום דבר בעולם שיוכל לעכב מן האדם מלרצות להתקרב אל להשי"ת.

ה'הכנסת אורחים' שהיה בבית

הרה"ק רבי ישעי' לע מקרעסטיר זי"ע

ידוע לכל גודל ה'הכנסת אורחים' שהיה בבית הרה"ק רבי ישעי' לע מקרעסטיר זי"ע לכל דכפין, ומסופר שהיו המאכלים ערבים ביותר

לכל מדינה לפי חוקיה ודתיה, ואף מקומם של פנסים המאירים לא נפקד, משהרגיש כי הכל מוכן כראוי וכיאות נכנס לרכבו בכוונתו להתחיל במסעו, אך לצערו עם כל הכנותיו הגדולות לא זו הרכב ממקומו אפילו בסענטימטר (ס"מ) אחד, מה נתברר, ש'חכם' זה הכין 'הכל בכל מכל', אבל לא שם לבו לדבר אחד והוא העיקר - למלאות את הרכב בגעז - דלק, המתאים לרכבו, ומכיוון שכן היאך יסע הרכב ובמה יגיע למחוז חפצו... והנמשל לדידן, פעמים שהאדם מכין עצמו בכל מיני הכנות לקראת ה'יום טוב' המשמש ובא, רחץ את ביתו וקנה בגדים חדשים, גזז שערות ראשו כראוי ואף מאכלי חלב לרוב מינים ממינים שונים מילא בבית, אך את ה'דלק' - למלאות עצמו ב'תורה' ו'תפילות' לקראת החג שכח למלאות בקרבו, היאך יסע ויזוז ממקומו להתקרב ליעודו ותכליתו (אך לעולם לא מאוחר, כי תמיד ביד היהודי להתחיל מחדש - כאילו היום ניתנה, וה' היא בעזרו).

נהגו להיות נייעורים בליל שבועות

כתב המג"א (תצד בתחילת הסימן) שנהגו להיות נייעורים בליל שבועות ועוסקים בתורה, דאיתא במדרש (שהש"ר א נו) שהיו ישראל ישנים קודם מתן תורה והוצרך הקב"ה להעירם, ולתיקון פגם זה אנו נייעורים בכל שנה בליל זה. ולכאורה תמוה, היתכן כדבר הזה ששישים ריבוא בני ישראל היו ישנים באותו הלילה, הלא מהם היו כמה נביאים וזקנים וכו', והיאך אפשר שלא בערה נפשם בקרבם לקראת המעמד הגדול שיהא ה' נראה אליהם למחרת, הבה נתבונן אם יבוא הבורא ויאמר לנו 'למחר הנני מתגלה אליכם', וכי לא היינו משכימים קום למחזה נורא הוד זה.

ומבאר הגה"ק ה'ערוגת הבושם' ז"ע, כי גלוי וידוע לפני בורא עולם, שיבואו זמנים ורבים מבני ישראל יהיו טרודים ועסוקים ראשם ורובם על הפרנסה ועל הכלכלה, ורצה הקב"ה ללמדם שאף בעת קטנות המוחין עליהם לעזוב הכל ולקבל על עצמם עול תורה כפי דרגתם באותה העת. ע"כ הפיל עליהם תרדמה, ומתוך התרדמה מיהרו לקבל התורה, ללמדם לדורות שאף אם ישן אדם בהבלי הזמן בידו תמיד להתעורר, ולא ימתין עד שיגיעו אליו ה' מוחין' אלא בתוך מצבו יקבל על עצמו עול התורה.

אימתי הוא זמן קבלת התורה

הרה"ק הנתיבות שלום ז"ע שאל פעם כמה מבחורי הישיבה 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות', נענה האחד ואמר בזמן עלות השחר, לעומתו השיב רעהו בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה, השלישי השיב באופן אחר... עד שאמר להם הרבי, זמן קבלת התורה הוא בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה. אף אנו נאמר לפי דבריו - שבכל יום מימות השנה יש בידינו לזכות שוב ב'מתן תורה', אם אך נקבלנה בשתי ידיים.

כשהיו שואלים את כ"ק האדמו"ר מסקולען ז"ע בזמנים טובים, רבי, איזו קבלה ניקח על עצמנו, והיה עונה 'קבלת עול מלכות שמים' היא ה'קבלה' הטובה ביותר.

(קטעים מלוקטים מתוך 'באר הפרשה' שבועות תשפ"ב)

הלה נתדפק על דלתות 'ראש הישיבה' ובקשה מפיו, אבתה נפשי לקחת אחד מבחורי הישיבה כ'חתן', אבל ידע ראש הישיבה כי כסף וזהב לא נחשב בעיני כמאומה ומקבל אנכי על עצמי לפרנס את ה'חתן' בכבוד ויקר כל ימיו, על כן יציג נא בפני את הבחור ה'אתרוג' של הישיבה, ראש הישיבה הסכים לו והפקיד בידו בחור גבוה משכמו ומעלה, מושלם ומוכתר בכל מדה נכונה... ויקחהו הגביר לביתו. בהגיעם העירה הלבישו ה'חותן' במלבושים נאים 'כמנהג בעלי בתים חשובים' הושיבו בדירה נאה כדי שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה כהרגלו מכבר הימים, בכל שבת ומועד היה מהלך הגביר לביהכ"ס כש'חתנו' מתלווה אליו בהליכתו ובחזרתו, וכבוד גדול היו עושים בני העיר לאותו הגביר כשהיה מהלך עם 'חתנו' הנכבד... משעברו כמה חדשים אזר ה'חתן' עוז ושאל את הגביר, 'ימחל נא מר, שמא יש בידיכם לומר לי היכן היא בתכם ה' כלה' המהוללה אשר עמה אני עתיד להקים את בתי... ויען העשיר הטיפש ויאמר... לא ולא... שמונה בנים נתן לי ה' אבל בת מעולם לא נולדה לי, תמה ה'חתן' בעיניו, א"כ לשם מה הבאתני עד הלום להיות לך ל'חתן'... וכי ל'שחוק' אני מיועד לך. אמר לו העשיר, מעודי ראיתי את הנגידיים בעם מהלכים ברחובה של עיר עם 'חתניהם' וכבוד ויקר מנת חלקם בזכות חתניהם, ואמרת לי עצמי מיד כשיתן לי הקב"ה מעות לרוב 'אקנה' אף אני לעצמי 'חתן' כזה, וב"ה שזכיתי לכך... וכי יש עט סופר שיכול להביע מעט דמעט מגודל טיפשותו ואיוולתו של אותו 'חותן' ל"ע.

אף אנו נאמר, בא לו 'חתן דנן' וערך ברוב פאר והדר את 'יום חתונתו זה מתן תורה' - לבש בגדי שבת ויו"ט הנאים, בליל שבועות לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו, אכל מאכלי חלב למיניהם כדת וכדין, וכל זה מבלי להבין כי 'חתונה' נערכת בין שני צדדים - וצד השני (הכלה) היא היא התורה הקדושה, לקבל על עצמו מעתה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים... ובלא זה איזה פנים יש ל'חתונה' כזאת.

כתיב (תהילים מט כא) 'אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו', ביאר בה הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל, כי בכל יו"ט יש 'משל' ונמשל', וכגון בחג השבועות המשל הוא מאכלי חלב, עשבים ופרחים המקשטים את הבית, גילוח השערות בעיו"ט וכו', שאף שמנהג ישראל קודש הוא אך אינו אלא כמשל בעלמא, ואותו אדם שבל יבין נשאר שקוע ב'משל' ולא ב'נמשל'... וזה האיש אינו אלא נמשל לבהמה, כי 'אדם' מתבונן בנמשל - בעצם קבלת התורה ובתואר כלה מאוד נתעלה. במתק לשונו אמר הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משגיח דשיבת 'קול תורה', כי אכן מותר לשבת ליד השולחן בשבועות ולאכול עוגת גבינה, אבל אסור 'לשבת' בעוגת הגבינה ול'אכול' את חג השבועות...

מעשה ביהודי שהוצרך לצאת למסע ארוך ומייגע

מעשה ביהודי שהוצרך לצאת למסע ארוך ומייגע, הכין האיש ברכבו מאכל ומשקה לרוב, גם בגדי חול ושבת הטמין לעת הצורך ואף לקח עמו את הפאספארט (דרכון) עם כל האישורים שהכין לעצמו ממדינות המלך שעליו לעבור דרכם - אשרת כניסה ואשרת יציאה

"ראיתם פעם תינוק שותה חלב בעת צימאון? אם אך יוציאו את הבקבוק מפיו - יפרוץ בבכי גדול. אבא נראה בעת לימודו כתינוק האוחז בבקבוק החלב, שאי אפשר בשום פנים בעולם לעוצרו, אי אפשר להפסיקו באמצע לימודו!"

שמחת התורה ומתיקות התורה של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

רבינו פתח הגמרא והתחיל ללמוד עם עצמו: "הקדוש ברוך ברא את העולם בשישה ימים, וביום השביעי שבת, ולכן ציווה אותנו לשבות בשבת קודש, זכר למעשה בראשית, ואסר עלינו לעשות ל"ט מלאכות, המלאכה האחרונה מן הל"ט מלאכות היא מלאכת הוצאה. "ועכשיו נתחיל ללמוד את דיני מלאכת הוצאה. אומרת המשנה... יציאות השבת שתיים שהם ארבע בפנים..." "ואם מלאכת הוצאה היא אחרונה, למה פתח במלאכה זו דווקא, נו, על זה הראשונים כבר מדברים ונעיין בזה אחר כך, אבל המשנה אומרת, יציאות השבת..." אחר כך החל שוב: "הקב"ה ברא את העולם בשישה ימים וביום השביעי שבת, ולכן ציווה אותנו לשבות בשבת קודש זכר למעשה בראשית, ואסר עלינו לעשות ל"ט מלאכות. המלאכה האחרונה מן הל"ט מלאכות היא מלאכת הוצאה, ועל זה אומרת המשנה: יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים..." הפתיחה המופלאה הזאת חזרה על עצמה כמה וכמה פעמים, עד שנכנס לתוך ענייניה של המשנה: "יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים..."

המעשה הנורא הזה זועק מתוכו שני דברים: בהירות!

מתיקות התורה!

מי מאתנו אינו יודע שהקב"ה ברא את העולם בשישה ימים וביום השביעי שבת, ועל כן נתן לנו את השבת זכר למעשה בראשית!?! הלא דבר זה אף תינוקות יודעין. אלא שהלימוד בבהירות מחייב

סיפורים מופלאים פורסמו על שקיעתו העצומה של רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל בתורתו, עד כדי איבוד כל החושים. בשורות הבאות נביא תיאורים מופלאים, על מתיקות התורה ושמחתה במציאות חייו של רבינו. הראיתם מימיכם מראהו של שיכור הדבוק ביינו, שותה ושותה ומתענג, עד שאי אפשר להפרידו מעליו? הרבה יותר מזה, ומכל המשלים האחרים בעולם - נראה מראהו של רבינו בעת לימודו. רבינו שרוי בעולם של עונג עצום, מוצץ את לשד מתיקותה של התורה הקדושה, בחביבות עצומה ובדביקות אינסופית, עד שמי שמנסה לנתקו מעולם תענוגותיו, חש בנפשו שהוא אכזר שאין כדוגמתו.

בת רבינו, הרבנית אויערבאך ע"ה, הייתה מתבטאת על אביה ואומרת, שגם כאשר באים אליו עם עניינים שיש בהם פיקוח נפש, אין ביכולתה להפרידו מלימוד התורה: "ראיתם פעם תינוק שותה חלב בעת צימאון? אם אך יוציאו את הבקבוק מפיו יפרוץ בבכי גדול, אבא נראה בעת לימודו כתינוק האוחז בבקבוק החלב, שאי אפשר בשום פנים בעולם לעוצרו! אינני מסוגלת להפסיקו באמצע לימודו!"

"אתה רוצה לראות איך נראה גן עדן?"

"אתה רוצה לראות איך נראה גן עדן?", שאל פעם יהודי את בנו. "הבה ואראה לך את פתח גן העדן בעולם הזה גלוי לעינינו הבשריות!". לקחו אל בית המדרש 'אוהל שרה', מקום לימודו של רבינו, והראה לו את הגן עדן.

"תשמע את הניגון של הגמרא, כך שרים בגן עדן! ככה לומדים בגן עדן, כך נהנים מזיו השכינה, כך מתענגים על התורה ועל השגת ד". הניגונים של רבינו... הלימוד המתוק...

מושג!

עולם מלא!

הקב"ה ברא את העולם בשישה ימים...

חתן רבינו, הגאון רבי בנימין רימר שליט"א, מתאר מחזה מופלא במחיצתו של רבינו:

עד שמיעה היה אחד מבני, ליום שהחל רבינו ללמוד את מסכת שבת.

ספק גדול, אם יש בכוח בן אנוש לתאר את עולם החוויות המופלא והעצום של רבינו. כל שלב בסוגיה, ההווה אמינא והמסקנא, כל קושיא וכל תירוץ היה בעבורו חוויה מדהימה, והוא התהלך מחוויה מסעירה אחת למראה נורא אחר, מתעלה ומתרומם מרגע לרגע

ומה נעשה לו לאותו אדם שאין מושג כזה?
מה נעשה לו לאותו אדם, העומד על פתחו של אוצר אדיר מלא
באבנים טובות ומרגליות שאורן בוהק למרחוק, והוא באומללותו
אינו יודע ואינו מבין את אשר לפניו?
רפואה אחת יש להקדים למכתו!
אם יראה איש מתנפל על האוצר בהתלהבות אדירה וגורף בכל
כוחותיו וממלא את שקיו מן השלל הרב, ידע לכל הפחות שיש
משהו באוצר הזה!
אף אנו, אומללים שכמותנו, המעבירים את חיינו בדברים של מה
בכך, מבלי לטעום מאוצרות המתיקות הטמונים במילות התורה
הקדושות - נתבונן בדמותו של רבינו, שהיה מסוגל לשבת בינו לבין
עצמו ולשנן פעם אחר פעם את המילים "אמר אביי", ולמצוץ את
המתיקות העצומה הטמונה במילים הללו.

אם סיפרנו על ההליכה אל ארון הספרים...

אם סיפרנו על ההליכה אל ארון הספרים כדי להוציא ספר מתוכו,
שומא עלינו לדעת כי במשנת חייו של רבינו לא הייתה ההליכה
לארון הספרים בגדר מטלה טכנית שהיא חלק מן הלימוד; אף לא
הייתה בגדר "אמצעי" גרידא לקיום מצוות תלמוד תורה ועיונה;
אלא היא "עבודת קודש" בפני עצמה, בעלת תכלית משלה!
מחזה מדהים ומשובב נפש היה, לראות את רבינו בשנות זקנתו
המופלאות, רגליו חבושות בתחבושות וכל פסיעה הסבה לו כאבים,
וכל אימת שהיה צריך להגיע אל ארון הספרים, קירב אליו את
ההליכון ופסע לאטו פסיעה אחר פסיעה כשפיו מזמר את ה"מראה
מקום" מבלי להסיח דעת ממנו, ולאחר מאמצים מרובים נטל את
הספר לידי ולמד בו בשקיקה.
מראה טרחתו של רבינו בהליכה, הדיר שינה מעיני כמה מבאי ביתו,

להסביר הכל ולפרט הכל בפה מלא ובקול גדול.
יותר ממה שלמדנו בהירות מהי, למדנו מכאן מתיקות התורה מה!
אם מחמת בהירות אמר רבינו לעצמו את ההקדמה המופלאה
הזאת, מדוע שינן אותה פעם פעמיים ויותר?
וכי אין שכלו יודע בתכלית הבהירות, שהקב"ה ברא את העולם
בשישה ימים וביום השביעי שבת וכו'?
אלא שזו היא טיבה של מתיקות התורה, המילים הללו חביבות
ואהובות היו עליו כל כך, עד שלא יכול היה להיפרד מהן.
מי שלא טעם טעמה של תורה, ילך ויטעם ותרווה נפשו...
ומי שמתעקש להישאר מסכן ואומלל מבלי לטעום מן הטעם
המתוק, ידע לכל הפחות שהיה יהודי בעולם שמצא בכל מילה של
תורה דרגה כזו של מתיקות, עד שלא יכול היה להיפרד ממנה.
יתבונן בחייו של רבינו ובהנהגתו, וידע מה הוא מפסיד...

כתובות דף פ"ב עמוד ב'.

מחזות כאלו של אהבת תורה, נראו בכל עת בחדרו של רבינו.
מנהגו של רבינו היה שלא להסיח דעתו לרגע מתלמודו. אם במהלך
לימודו צריך היה ללכת אל הארון כדי להוציא ספר ולעיין בו, נהג
לשנן את ה"מראה מקום" שאותו הוא רוצה לראות פעם אחר פעם
בעת הליכתו להוציא את הספר, עד שהתחיל ללמוד בו.
אם זקוק היה להוציא מן הארון את הרשב"א בכתובות, היה משנן
לעצמו במשך כל זמן ההליכה לארון הספרים את המילים "רשב"א
כתובות"..." רשב"א כתובות"..."
פעם אחת הוצרך רבינו להוציא מן הארון מסכת כתובות כדי לעיין
בדף פ"ב ע"ב. בדרכו לארון החל לשורר בניגון מתוק ועליו שאין
כמותו למתיקות עלי אדמות: "כתובות דף פ"ב עמוד ב'... כתובות
דף פ"ב עמוד ב'... כתובות דף פ"ב עמוד ב'..."
רבינו שורר את המילים "כתובות דף פ"ב עמוד ב'" בכזה חשק ובכזו
התלהבות, אין לו בעולמו ולא כלום, הדבר היחיד הממלא את חלל
העולם במתיקות ובעונג שאין לו משל ודוגמא הוא: כתובות דף פ"ב
עמוד ב'.

מי שראה את המחזה הזה, התעורר בו חשק לעזוב את העולם השפל
והגשמי, ואת היצר הרע ושלל דמיונותיו, לנתק באחת את כל הכבלים
הקושרים את האדם להבלי העולם הזה, החולפים ועוברים כצל עובר,
וללכת אל מקור התענוגים כולם: "כתובות דף פ"ב עמוד ב'..."

'אמר אביי'...

מי מאתנו מסוגל לאהוב את המילים "אמר אביי"?
לאהוב את ה"אמר אביי" אהבה עזה כל כך, עד כדי התנפלות
בשקיקה עצומה על המילים הללו בלבד, מחמת המתיקות העצומה
הטמונה בהם...
איזו מתיקות וטעם יש במילים "אמר אביי", עד כדי חוסר יכולת
להיפרד מהן מגודל ערבותן?
מי שרוצה להבין איזה טעם יש למילים "אמר אביי", צריך לטעום!
אם לא יטעם בעצמו, איך ידע?

כל חוויה בעולם נחקקת במוחו של אדם, והוא מסוגל לשוב כעבור שנים רבות ולחוות מחדש אותה חוויה כפי שהיא חקוקה בזיכרונו, ולחוש כמו נמצא הוא באותו מצב.

ככל שהחוויה עוצמתית יותר. כך באותה מידה היא נחקקת במוחו של האדם יותר.

כיוצא בו, כל מחזה בלתי רגיל הנראה לעיני האדם, נחקק בעצמותו ואינו מש ממוחו לעולם. אם יראה אדם מגדל בן עשרות קומות מתרומם ממקומו ומתעופף באוויר, ודאי לא ימוש מחזה זה מעיניו כל הימים, וכל אימת שייזכר בו יהיה בעבורו כביכול ראהו ברגע זה. אם ישתתף אדם באירוע מכוון הקורה אחת למאה שנה, ודאי לא ישכח את הדברים, ואף לאחר שנים רבות יחווה את האירוע כאילו קרה זה עתה.

הנה זהו הסוד!!!

סוד זיכרונו המבהיל של רבינו!

ולמעלה מכך, סוד שמחתו הבלתי רגילה של רבינו שאין לה משל ותיאור. סוד ניגוניו המתוקים הממלאים את האוויר בריח גן עדן מופלא!

כאן גם טמון סוד עמקותו הבלתי מושגת בשכלנו!

אב אחד לכולם, ומשורש אחד יצאו!

כשרבינו למד את קושיית הגמרא, הוא חווה את הקושיא כמו שחווה אירוע המתרחש פעם באלף שנים!

כל דיבור של רש"י היווה בעבורו חוויה עמוקה, כמי שראה בניין בן מאתיים קומות נבנה לנגד עיניו ברגע אחד.

ספק גדול, אם יש בכוח בן אנוש לתאר את עולם החוויות המופלא והעצום של רבינו. כל שלב בסוגיה, ההוה אמינא והמסקנא, כל קושיא וכל תירוץ היה בעבורו חוויה מדהימה, והוא התהלך מחוויה מסעירה אחת למראה נורא אחר, מתעלה ומתרומם מרגע לרגע.

אם זוהי מציאות חיו בכל רגע, וכי פלא הוא שכל העומד במחיצתו נמס לגמרי מעוצם מתיקות ניגוניו ומשמחתו הגדולה!?

אם כך נראה כל דיבור של רש"י בעיניו, וכי פלא הוא שכל התורה הייתה חקוקה לו במוחו ופרושה לפניו כאילו למדה זה עתה!?

הלא כל חוויה כבירה בעולם, חקוקה במוחו של האדם בעוצמה כאילו קרתה זה עכשיו, ואינה משתכחת לעולם.

(מתוך הספר 'גדולה שימושה' בשינויי עריכה)

עד שהחליטו להתקין לו מדף ספרים על שולחנו, שעליו יהיו מונחים הספרים שלהם הוא נצרך בדרך לימודו, וכך לא יצטרך לטרוח בהליכה אל ארון הספרים בכל עת.

אמרו ועשו, והכניסו לפניו את המדף שעליו מונחים ספרי רבותינו הראשונים על המסכתא שבה עסק באותה עת.

הביט רבינו על המדף ועל הספרים המונחים בתוכו, והפטיר:

"ס'פעלט דא א'ספר חסידים!" ("חסר כאן 'ספר חסידים'!")

כשהראו הנוכחים סימני תמיהה, שהרי 'ספר חסידים' אינו מפרש את המסכתא שבה עוסק רבינו עתה, הסביר ואמר: "כוונתי למה שכתוב ב'ספר חסידים', שהטורח להביא את הספרים הוא חלק מיגיעת התורה!"

כמי שרואה עכשיו מגדל מתעופף באוויר

הסבר אחד יש לשתי פליאות בחדא מחתא:

זיכרונו העצום והמבהיל של רבינו, שכל התורה הייתה פרושה למול עיניו, כמי שלמדה בעיון זה עתה, וכל דבר שלמד במשך ימי חייו היה חקוק לו במוחו - פלא והפלא!

שמחתו העצומה של רבינו בעת לימודו, וניגוניו המתוקים, שכל מי ששמע אותם אפילו פעם אחת חש שהוא מצוי בהיכלות אינסופיים של עונג - פלא פלאים!

איך מגיעים לזיכרון בדרגה נשגבה כזו? איך מצליחים להעפיל להיכלות מתוקים ואינסופיים של עונג שאין על עפר משלו, עוז וחדווה במקומו?

התשובה קשורה לעומק החוויה!

חוויה חזקה נחקקת בנפש האדם בעוצמה בלתי רגילה, ואינה נמחקת מתודעתו לעולם.

כך היא דרכה של התפעלות הנפש!

דברו נא עם יהודי שניצל מן השואה הנוראה, ותשמעו ממנו את החוויות הקשות והמזעזעות שקרו לפני עשרות שנים, הוא יספר זאת עם כל הפרטים, כביכול קרו עכשיו ברגע זה.

להבדיל, גם חוויות מענגות נחקקות במוחו של כל אחד ואחד מאתנו, ואינן משות מזיכרונו לעולם. איש אינו שוכח את חגיגת בר המצווה, או את הרגעים המרגשים כשעמד תחת החופה, וודאי לא את הרגע שהתבשר בכך שהפך לאב בישראל...

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

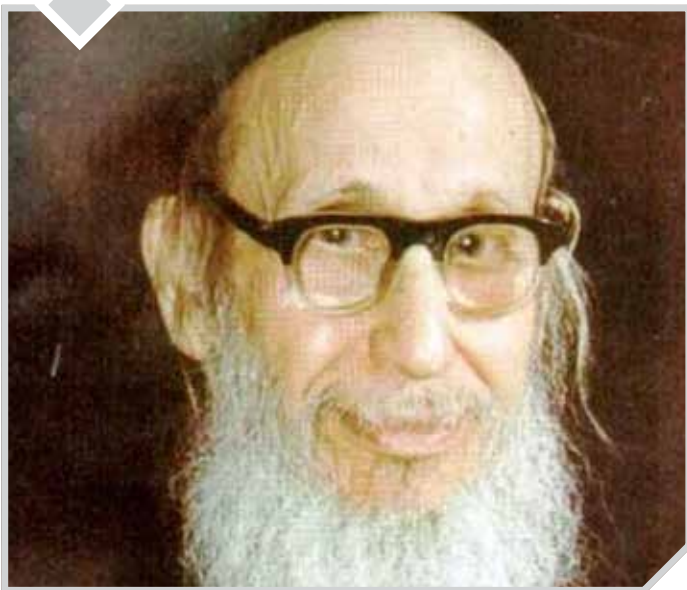
הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

"משמע זאת ה'חזון אי"ש', הוא אמר שהוא לא מבין איזו מן תשובה הם עונים לו: "אני אמרתי לכם שכדאי לשמוע שיעור מהרב מבריסק, ואתם אומרים שהוא לא מכניס אתכם. מה עשה הלל הזקן כשלא הכניסו אותו לבית המדרש? הוא הקשיב דרך הארובה! אז אתם תקשיבו דרך החור של מנעול הדלת..."

על אישיותו הקורנת ומלאת ההוד של הגאון רבי חיים ברים זצ"ל,
מפי נכדו חביבו הגה"ח ר' ישראל ברים שליט"א

יוחנן וסרמן

לקראת חג מתן תורה, פנינו להגה"ח ר' ישראל ברים שליט"א, נכדו חביבו של הגאון הגדול רבי אברהם חיים ברים זצ"ל, מגדולי תלמידי החכמים בדור האחרון, תלמיד מובהק למרן החזון אי"ש זצ"ל, ומראשי ופארי עדת חסידי באיאן.

אבל כדי שנבין את הרקע לאישיותו רבת הרושם של הגר"ח ברים זצ"ל, פותח נכדו מזווית שונה לחלוטין, ומספר מעשה שהיה:

"את הסיפור הזה שמעתי לפני מספר שנים, מיהודי יקר, הרה"ח ר' יוסל יאקב מארה"ב. הוא סיפר לי שלפני שנים, באחד הביקורים שלו בארץ, הוא נכנס לקנות 'מזונות' במגדניית קצבורג המפורסמת, ברח' יחזקאל בירושלים.

"והנה בדלפק עומד יהודי מבוגר, קראו לו הרב פריי. הוא היה תלמיד חכם עצום, ידע את כל הש"ס והרבה מעבר לש"ס, ובכל זאת עבד כמוכר פשוט במגדנייה, שוקל בורקסים, לוקח כסף מחזיר עודף... איש מאוד מאוד 'פשוט'.

"הרב יאקב נכנס עמו בדברים, והבין מתוך דבריו שהמוכר החביב הוא בנו של רבה של העיירה שוראם בהונגריה. הוא היה מגדולי הדור והיתה לו ישיבה עם כ-400 תלמידים.

"נו נו", שאל הרב יאקב במוכר הבורקסים... "בנו של הרב של שוראם מוכר בורקסים ורוגלך? לא יכולתם למצוא איזו 'שטעלע', איזו משרה תורנית מכובדת?...".

"הרב פריי חייך בענווה, וסיפר לו: "אתה צודק", הוא אמר וסיפר בדרך צחות, "כשעליתי לארץ ובחרתי להתגורר בירושלים עיר הקודש, היה לי די ברור שעתידי לפני", הוא סיפר, "אני בנו של אחד מחשובי הרבנים בהונגריה, אני משתדל ללכת בדרכיו. כשאגיע לירושלים, אגש לבית הדין של 'העדה החרדית', ואגיש מועמדות להתמנות כדיין מן המניין.

"באנו לירושלים, וכמובן שהיינו רעבים מהדרך. נכנסתי למכולת כדי לקנות כיכר לחם, ולהפתעתי ראיתי שהמוכר עומד עם גמרא ביד ומועיין בה בין לקוח ללקוח. זה קצת הצחיק אותי, הוא מוכר במכולת, מה לו ולגמרא? הצצתי וראיתי שהוא לומד 'בבא בתרא'. החלטתי לבחון אותו, ושאלתי בעדינות איזו שאלה מהדף שבו הוא

אוחז, כדי לראות מה הוא יודע.

"להפתעתי, המוכר ידע מצוין והשיב לי בבהירות נפלאה. חשבת לעצמי, נו טוב, הרי הוא לומד את זה ממש עכשיו, בוא נשאל אותו משהו שמופיע חמישה או עשרה דפים אחורה, נראה אם הוא זוכר מה הוא למד לפני שבוע... והוא ידע!

"החלטתי לבדוק מה קורה עם הדפים הבאים, שאותם לכאורה הוא עדיין לא למד, וגם אותם הוא ידע. עברתי למסכתות אחרות, ובתוך זמן קצר קיבלתי פיק ברכיים. האיש היה תלמיד חכם עצום, הוא יודע ש"ס שולחן ערוך, מדרשי חז"ל, הכל הוא שולף מהזיכרון בלי שום קושי...

"חזרתי הביתה ואמרתי: דיין ב'עדה החרדית' אני כבר לא אהיה. אולי כדאי לעשות 'הסבת מקצוע', הלכתי לעבוד במאפייה ולמכור 'מזונות', כי בירושלים אפשר להיות תלמיד חכם וגם למכור בחנות!". "היהודי הזה", מספר רבי ישראל ברים, "היה אח של סבא שלי, קראו לו רבי משה ברים, והיארציט שלו יחול ממש בימים הקרובים, ב'איסרו חג' של שבועות.

"ולמה אני פותח בסיפור על הדוד ולא על הסבא?", מקשה הרב

ברים על עצמו, "התשובה היא, שסבא שלי היה אומר שמכל שלושת האחים, היחיד שהצליח הוא דווקא רבי משה. הם היו שלושה אחים, רבי משה ברים שהיה בעל מכולת, רבי יהושע ברים שהיה ראש ישיבת באיאן, והסבא רבי חיים ברים שהיה ידוע ומפורסם כאחד מגדולי הדור, וכיהן במספר תפקידים תורניים בכירים. ומכל השלושה, הם הסתכלו דווקא על המוכר במכולת כעל סיפור של הצלחה... כי הוא הצליח לברוח מהכבוד, בשונה מהם שלצרכי פרנסה נאלצו לקבל גם ליטרות של כבוד, שהיה להם לזרא...".

"הסבא נולד ברובע היהודי בעיר העתיקה. אביו, רבי מרדכי דוד, היה גם הוא מוכר 'פשוט' במכולת ברובע היהודי. הם התגוררו - זוג הורים וארבעת ילדיהם - שלושת האחים האמורים ואחותם הרבנית מרים אדלר ע"ה - בדירת חדר.

"לסבא היה חבר ילדות מאוד טוב, קראו לו הגאון רבי בן ציון פריימן, וכשהם היו כבני עשר, הם היו לומדים בחברותא לפנות בוקר. הלימוד היה בבית הכנסת 'בית יעקב' שהיה מתחת לבית הכנסת 'החורבה', והשעה היתה כל כך מוקדמת, שהם היו צריכים להעלות אור בעששית כדי לצעוד בסימטאות החשוכות.

"היתה להם תורנות מי מעיר את מי, וכך היה הסדר שבכל פעם אחד אחר מבין השנים היה מעיר את חברו, ולשם כך הם היו קושרים בלילה חבל ליד ומוציאים אותו דרך החלון, והחבר שתפקידו היה להעיר באותה הפעם היה מושך בחבל פעם פעמיים, עד שחברו משך חזרה כדי לסמן לו שהוא התעורר. הם היו צריכים כמובן להתארגן בשקט מוחלט, כדי שלא להעיר את כל בני המשפחה שישנו איתם כולם באותו החדר...

"אבי מורי שליט"א סיפר לי שהוא שמע מהסבתא שלו, אמא של רבי חיים ברים, שבילדותו היה הסבא רבי חיים חלש מאוד בצורה ממש קיצונית. היא נתנה לאבא דוגמא מה זה נקרא 'ילד חלש' וסיפרה שאם היה קורה שרבי חיים היה חוזר מהחיידר בשעה 13:00 בצהריים, ולא היה משהו לאכול הוא היה עלול להתעלף מרוב חולשה. הם היו עניים מרודים, ולא היה מה לאכול, לכן אם הארוחה הדלה הרגילה שלו התאחרה במעט, זה כבר נכנס ממש למצב של סכנה.

"ובכל זאת, זה לא הפריע לו לקום לפנות בוקר ולרוץ ללמוד, ולא סתם ללמוד, אלא גם להגיע לרמות כאלו של ידיעת התורה בגיל צעיר במיוחד.

"חבר ילדות נוסף של סבא היה הגאון רבי משה הרשלה, שלימים עשה חלק נכבד מההגהות על ספרי הראשונים. הם הלכו כילדים להיבחן אצל הגאון רבי איסר זלמן מלצר על מסכת גיטין. אחד מהם נבחן על כל גיטין עם ה'פני יהושע', והשני נבחן על כל גיטין עם 'הקצות החושן'.

"רבי איסר זלמן בחן אותם ונהנה מאוד מהידע המעמיק והמקיף שלהם בכל המסכת, וכשסיים הוא אמר להם: 'האמת ששניכם

יודעים את כל מסכת גיטין גם עם ה'קצות' וגם עם 'פני יהושע'. עכשיו נשאר רק לחכות שתגדלו ואז נראה מה יצא מכם, נראה אם תגדלו להיות כמו ה'קצות' או כמו ה'פני יהושע'...".

"בהמשך עבר הסבא ללמוד בעץ חיים אצל רבי איסר זלמן. באותה תקופה עודד רבי איסר זלמן את התלמידים לכתוב חידושי תורה, והיה מבקש שיביאו לו לראות מה הם כתבו.

"ואכן, הסבא שלי היה כותב חידושי תורה, ומאחר והיה לו מוח חריף מאוד וגאונות עצומה, הוא היה כותב מערכות מדהימות, הוא היה מתחיל עם חמש שאלות, מתרץ את כולן בתשובה אחת, ולאחר מכן מקשה עליה חמש שאלות נוספות ושוב מתרץ אותן עם תשובה אחת. כח הפלפול שלו היה מיוחד במינו, וכשרבי איסר זלמן היה קורא את חידושי התורה שלו, הוא היה ממש יוצא מגדרו מהתפעלות עצומה.

"פעם אחת הביא התלמיד לרבו איזו מערכה אחת שהוא כתב בגאונות יוצאת דופן, מעל לכל מה שכתב עד כה, רבי איסר זלמן קפץ מהכסא שלו, וקרא לרעייתו שתבוא מהר: 'בילא הינדא', הוא קרא לה, 'בילא הינדא, דו בענקסט זיך צו ר' אהרן? דא האסטו א צווייטער ר' אהרן?!' (את מתגעגעת לרבי אהרן? כאן יש לך רבי אהרן שני!).

כוונתו היתה לחתן שלהם, רבי אהרן קוטלר שהיה גאון עצום, והם מאוד אהבו והעריכו אותו והתגעגעו אליו. הוא ראה בסבא, רבי חיים ברים, כמי שצפוי להיות רבי אהרן קוטלר השני...

"ואכן, כשסבא התארס עם רעייתו, סבתי הרבנית ע"ה, היא הוזמנה להגיע לרבי איסר זלמן מלצר ולהתברך מפיו, לאחר שזכתה להתארס עם אחד מבכירי תלמידיו. רבי איסר זלמן פנה לכלה ואמר לה: 'אם תתני לחתן שלך ללמוד, הוא יהיה כמו רבי אהרן קוטלר!'. "את הסיפור הזה שמעתי כמה וכמה פעמים מפיה של סבתי, בעלת המעשה. היא היתה מסיימת את הסיפור ואומרת: 'אני נתתי לו ללמוד, ועכשיו אני מחכה שההבטחה של רבי איסר זלמן תתממש...!'. "

"באחת הפעמים שהיא סיפרה לי את זה, היה הסבא זצ"ל בחדר הסמוך ושמע את הסיפור וגם את הסיימת שלו... הוא נענה ואמר: 'זה עוד לא מאוחר מדי... זה עדיין אפשרי...'. הוא כבר היה אז בן יותר משבעים שנה...

"האמת שהוא באמת היה גאון בקנה מידה עצום, אבל הוא כל כך לא החזיק מעצמו וכל כך השפיל את עצמו, והרבנית לא הבינה את הדרך הזאת, היא באה מבית הונגרי. בכל העולם התייחסו אליו בכבוד גדול, אבל בבית פנימה הוא שידר הרגשה, שהוא אולי היה מתאים יותר לשמש כמוכר במכולת."

"בהמשך, שמע הסבא שיש בבני ברק תלמיד חכם מופלג וגאון עצום המכונה ה'חזון איש', ידידו הגאון רבי אברהם יעקב ויינר, בעל ה'שארית יעקב', היה זה שסחב אותו. הוא אמר לו, 'בוא ניסע לבני ברק, אנחנו חייבים לפגוש אותו'.

"זכורני, כשהייתי ילד כבן שש, נסעתי עם אבי מורי הכ"מ, ברח' זבוטינסקי בבני ברק. נסענו שם ברכב הסוסיתא המקרטע של אבי מורי ז"ל, וכשנעמדנו ברמזור, עצר לידינו יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שנסע ב'וולבו' חדשה ויוקרתית, במושגים של אותם ימים. הוא צפצף לאבא, וסימן לו לפתוח את החלון כי הוא רוצה לשאול משהו..."

הג"ר יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',
על ההכנה האמיתית לקראת חג מתן תורה

מכל הנאות העולם הזה, כי הוא ידע להיכן הרדיפה אחר התאוות עלולה להפיל את האדם. הוא זכה לפתוח את הפתח הראשון של תנועת התשובה, המהפך שעשה בחייו, גרם להמוני אנשים לחשב מסלול מחדש. אם אורי זוהר המפורסם והמוצלח, האיש שכל כך הערצנו, החליט לשנות כיוון, אולי גם אנחנו צריכים לשקול את האפשרות הזאת?

ואכן, בעקבותיו חזרו בתשובה כמה אנשים מפורסמים נוספים, והחלה פריחה חסרת תקדים של תנועת התשובה, שאת ההמשך שלה אנחנו רואים עד עצם היום הזה.

זכורני כשהייתי ילד כבן חמש או שש, נסעתי עם אבי מורי הכ"מ ברח' זבוטינסקי בבני ברק. אז היו מכנים אותו 'הכביש השחור'. נסענו שם ברכב הסוסיתא המקרטע של אבי מורי ז"ל, וכשנעמדנו ברמזור, עצר לידינו יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, שנסע ב'וולבו' חדשה ויוקרתית, במושגים של אותם ימים.

הוא צפצף לאבא, וסימן לו לפתוח את החלון כי הוא רוצה לשאול משהו. אבא חשב שהאיש בוודאי צריך עזרה והכוונה בכביש, ופתח את החלון כדי לעזור לו, אבל הבעלים של הוולבו, הפתיע אותו עם שאלה שונה לחלוטין:

לפני כשבוע עם ישראל סיים במסגרת הדף היומי את הלימוד במסכת סוטה. נזכיר לרגע את מה שלמדנו בתחילתה, בעמוד הראשון של המסכת: "תניא, רבי אומר: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין".

אומרים שמרן הגרי"ש אלישיב שאל שאלה מאוד מעניינת... אם ראינו אנשים עוברי עבירה, מה צריכה להיות התגובה? אנחנו צריכים לעשות להם הפגנה מתחת לחלון! אפשר לשרוף כמה פחים, להדפיס פשקווילים. יש פרוטוקול מאוד מסודר כיצד מבערים את הרע מקרבנו. לא זכור לנו שבפרוטוקול הזה של הפשקווילים וההפגנות, יש גם את החלק הזה שהאדם צריך להזיר את עצמו מן היין. איך זה בדיוק עוזר למנוע את המעשים הללו, ולמה אנחנו צריכים לשלם מחיר אישי, על עבירות שאנשים אחרים עוברים חלילה?

הוא מותיב לה והוא מפרק לה: את היצר הרע לא מגרשים עם מקלות. מה שאנשים אחרים עושים, זאת בעיה רצינית, אבל הבעיה היותר גדולה היא מה יהיה איתנו, האם אנחנו עלולים להגיע גם אנו למצב הנורא והשפל הזה, של אותם בעלי עבירה? האם זה יכול לקרות גם לנו? מי ערב לנו שלא ניגרר אחריהם רחמנא ליצלן? וכדי שאנחנו לא ניגרר ולא נגיע לשפל המדרגה הזה, אנחנו צריכים למצוא את הדרך לטפל בעצמנו.

מי שענינו בראשו, ומבין עד כמה אנשים יכולים להיות מדורדרים, יודע כמה צריך לברוח מזה, ולכן הוא מזיר את עצמו מכל מה שעלול לקרב אותו אליהם.

הוא זכה לפתוח את הפתח הראשון של תנועת התשובה

לפני כ-45 שנה, היה יהודי אחד שעשה מהפכה ענקית. הרב אורי זוהר זצ"ל, שהיה מפורסם, עשיר, נערץ ואהוב מאוד על הציבור שלא הלך בדרך התורה, ולא חסר לו דבר בעולם הגשמי - עשה מהפך בעצמו, בנשמתו שלו, ובעקבותיו הוא סחף המונים. הרב זוהר לא הסתפק בהתרחקות מהם, הוא התרחק בכוונה תחילה

אל המחנות, וגם הוא מצא את עצמו, עם מספר מקועקע בזרועו, במחנה 'ברגן בלזן' הנודע לשמצה.

אבל למרות הקשיים הנוראיים והמחירים הכבדים שנדרש לשלם, הוא לא נע ולא זע מאמונתו הטהורה, ובכל עת מצוא השתדל לעשות את רצון ה', גם כשהיה לבוש בכתונת המפוספסת, הועבד בכפייה וקיבל מעט מאוד לחם כדי חיו.

לאחר השחרור, הוא הגיע למחנה פליטים, וממנו התגלגל עד שמצא את עצמו על חופיה של ארץ הזהב, אמריקה.

היהודי הזה לא נכנע לכל הצרות והתלאות שעברו עליו, הוא ראה שבאמריקה קשה לשמור שבת, ולכן החליט לפתוח עסק עצמאי שבו הוא יוכל לעבוד מתי שהוא רוצה, ובעיקר לשבות כשהתורה אוסרת לעבוד.

במשך תקופה הצליח היהודי לאסוף דולר ועוד דולר, עד שהקים בית חרושת קטן לייצור שוקולד, אלא שבאותה עיר היה בית חרושת ענק לייצור שוקולד, והבעלים שלו לא התלהבו מהרעיון, שמתחת לאף שלהם קם לו עסק מתחרה, שכעת הוא אומנם קטן, אבל כמו כל עסק קטן, יש לו פוטנציאל גדילה רחב מאוד...

הלכו בעלי המפעל הגדול, ניסו למצוא כל מיני טענות ומענות כדי לטפול על האיש עלילות, שהוא כביכול עבר על החוק, יחד עם תביעה על נזקים שכביכול גרם להם, כשבכספם הרב הם יכלו כמובן לשחד פקידים עירוניים וגורמים נוספים, ולתפור תיק' ביד אומן, כדי לחסל את המפעל הקטן.

אותו יהודי נקרא להתייצב בבית המשפט, וכשהגיע לשם, ניגש אליו אדם לבוש בקפידה וגלימה שחורה על כתפיו: "אני עורך הדין של התובעים", אמר לו והציג את עצמו בשמו - אחד השמות הגדולים ביותר בתחום המשפט בארה"ב באותם ימים, עורך דין מצליח ששמו הולך לפניו מהחוף המערבי ועד החוף המזרחי של ארה"ב.

היהודי בירך לשלום את עורך הדין, באדישות לא מוסתרת. עורך הדין הסתכל עליו במבט משתאה ושאל אותו: "ואיפה עורך הדין שלך?", והיהודי השיב בפשטות: "אני לא צריך עורך דין. אני יודע מה הן הטענות שלי ואני אסתדר מצוין גם בלי עורך דין".

הפרקליט הבכיר כמעט נעלב: "תגידי לי, מה אתה חושב לעצמך? אני אחד מעורכי הדין הטובים ביותר באמריקה כולה, אתה מתנהג בנאיביות, אני 'יאכל אותך בלי מלח' על הדוכן, אין לך שום סיכוי נגדי!".

אבל היהודי נשאר אדיש וענה לו: "אתה אולי עורך הדין הטוב באמריקה, אבל אני מבטיח לך שאם היית לומד באוניברסיטה שאני למדתי, לא היית מחזיק מעמד אפילו יום אחד!".

עכשיו הוא כבר הצליח לעורר עוד יותר את הסקרנות של עורך הדין הנוכרי: "על מה אתה מדבר? אני למדתי בהארוורד! האוניברסיטה הכי טובה בעולם, סיימתי בהצטיינות, למה אתה אומר שלא היית שורד באוניברסיטה שבה אתה למדת... נו, אדרבה, ספר לי איפה למדת?".

אמר לו הפרקליט: "אני אחד מעורכי הדין הטובים ביותר באמריקה כולה, אין לך שום סיכוי נגדי!" אבל היהודי נשאר אדיש וענה לו: "אתה אולי עורך הדין הטוב באמריקה, אבל אם היית לומד באוניברסיטה שאני למדתי, לא היית מחזיק מעמד אפילו יום אחד!"

"תגידי, אתה רוצה להחליף את המכונית שלך במכונית שלי? אני אקח את הסוסיתא ואתה תיקח את ה"וולבו"?"
אבא חייך וענה לו: "כן, בשמחה, למה לא?".
השיב לו האיש הזר: "בוא נעשה עסקה, אני אתן לך את הרכב שלי וגם את הבית שלי - ואתה תחזיר לנו את אורי זוהר...".

את המעשה הבא שמעתי מפיו של איש החינוך הנודע, הג"ר משה בלוי, שזכה להציל יקר מזולל ולקרר הרבה מאוד יהודים לאביהם שבשמים, לאחר שחשבו שכמעט אבדה תקוותם להיות יהודים יראים ושלמים.

יום אחד הגיע רבי משה בלוי להתברך מפיו של מרן ראש הישיבה רבינו הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, וניהל עמו שיחה אודות הפעילות שלו, שמרן ראש הישיבה העריך ועודד מאוד לאורך השנים.

בשלב מסוים ביקש הרב בלוי בכל לשון של בקשה, שמרן ראש הישיבה יגיע למסגרת החינוכית שהקים עבור הנערים הללו, ויישא דברים בפניהם. הרב שטיינמן הסכים באופן חלקי, "אני מסכים לבוא", אמר, "אבל אני לא אוכל לשאת דברים, זקנתי ואין לי כח לדבר בפני ציבור".

כמובן שהרב בלוי הסכים לקבל את התשובה הזאת, גם אם רק חצי מבקשתו התקבלה, ואכן כעבור זמן מה הגיע מרן ראש הישיבה לביקור.

בנוכחותו של מרן זצ"ל, סיפר הרב בלוי סיפור מרגש, שמסביר משהו על תעצומות הנפש של האדם, במיוחד של מי שעבר קשיים ותלאות, ברוחניות או בגשמיות, והוכיח לעצמו שהוא יכול להם, בסייעתא דשמיא.

וכך סיפר הרב בלוי: מעשה ביהודי יקר שנולד וגדל באירופה, וביום מן הימים פרצה מלחמת העולם השנייה, הוא וכל יהודי עירו נלקחו

ואילו בדוכנים שבחוץ מונחים הפירות והירקות שכבר ידעו ימים יפים יותר. עגבניות שהחלו להתרכך, מלפפונים שהחלו להעלות קמטים של זקנה, פלפלים שהחלו להתעייף, ואלו נמכרו ברבע המחיר ואף פחות מכך.

והנה מגיע במרוצה אברך כולל, נראה ממש בן עליה, ספר כלשהו מוחזק תחת בית שחיו, והוא ממרט מבלי משים את שערות זקנו. אשתו מאושפזת בבית החולים אחרי לידה של הילד החמישי או השישי בלי עין הרע, והוא חייב להכין לילדים ארוחה. הוא נכנס פנימה ומתחיל לברור פלפלים.

המוכר, שעינו החדה כבר מנוסה בכגון אלו, הבין שהאברך הזה טעה בכתובת: "צדיק!", הוא קרא לו, "הפלפלים האלו שאתה מכניס שם לשקית, עולים הרבה כסף. זה לא בשביל אברכים. 18 שקל לקילו..." פניו של האברך החווירו, 18 שקלים לקילו?

אבל המוכר מיהר להרגיע אותו: "תסתכל, שם, בדוכנים בחוץ אתה רואה, הסחורה שם הרבה יותר זולה. אתה יכול למלא שקית, אני יעשה לך מחיר, שלושה שקלים לקילו".

אותו בחור עמד שם וראה את המתחולל, ובלב שלו כבר נפלה הכרעה... בלי ששם לב הוא התחיל לחשוב בקול. "למה לי להשקיע בלימוד התורה ולהיות אברך כולל, אם אני לא אוכל לפרגן לעצמי אפילו פלפלים נורמליים? אה? תלמוד תלמוד, תאכל סחורה סוג ג'... מה הרווחת? כלום!".

אותו אברך שמע את ה'מחשבות' הללו, והתערב: "שמע ידידי, אני מעדיף לאכול 'גמבה' סוג ג' ולהיות יהודי סוג א', מאשר לאכול 'גמבה' סוג א', ולהיות יהודי סוג ג'...".

"התשובה הזאת של אותו אברך", מספר הרב בלוי, "הצילה את נשמתו של הבחור הזה. הוא קיבל 'בומבה' בראש ברגע הנכון, וזה מה שניער אותו. אחרי אותו מפגש אקראי עם האברך שנכנס לראשונה לחנות ירקות - כבר לא היו לו לבטים ומחשבות שניות. הוא ידע בדיוק לאיפה הוא צריך ללכת, ומיד לאחר מכן הוא התקשר אלי, וביקש להצטרף".

בחג השבועות, נעמוד כולנו למרגלות הר סיני, ונזעק כאיש אחד בלב אחד 'נעשה ונשמע'. אנחנו מקבלים על עצמנו להיות יהודים סוג א'! גם אם לשם כך נצטרך לאכול 'גמבות' מסוג ג', או לוותר בכלל על אכילת גמבה.

כי לפעמים, הוויתור על עוד חלק מהגשמיות, הוא לא רק מתוך כורח ואילוץ, אלא מתוך בחירה, להזיר עצמו מן היין, כדי להגביר את הרוחניות על הגשמיות. ככה לומדים תורה! ככה גדלים בתורה!

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר צוקר הכ"מ

השיבו לו היהודית שובה ניצחת: "אני למדתי איך לחיות, באוניברסיטה של ברגן בלזן! אתה לא היית שורד שם אפילו יום אחד.

"שם, במחנה, למדתי שיש בורא לעולם, ושום כוח בעולם לא יכול לשנות את התוכנית שלו. למדתי שם, שאין שום עצה ואת חכמה ואין תבונה כנגדו, מי שנועד לחיות יחיה, גם אם כל הנאצים שבעולם ינסו להרוג אותנו, ומי שנגזר עליו ההיפך, לא תעזור לו החכמה שלו ולא יעזרו לו הקשרים שלו וגם לא הכישורים, שאולי יכולים לשמש את הצורך הנאצי. ולכן אני לא חושש לא ממך ולא מבית המשפט, אני לא צריך עורך דין שייצג אותי!".

כעבור זמן לא רב הם נפרדו, לאחר שהדין בבית המשפט הסתיים בניצחון מוחלט של הנתבע היהודי. עורך הדין הסתכל אחריו בהערצה, והרהר: אכן, לא הייתי מחזיק שם אפילו לא יום אחד, באוניברסיטה שבה הוא למד.

כשסיים הרב בלוי לספר את המעשה המצמרר הזה, בנוכחותו של מרן הגראי"ל זצ"ל, השלים הרב בלוי את דבריו ואמר: "הצעירים האלו שנמצאים כאן, הם למדו באוניברסיטה הכי טובה בעולם, הם היו בתחתית השאול, ולמדו שאין שם כלום. מתוך המקום הרחוק ביותר, הם הבינו שהאושר והשמחה נמצאים דווקא בבית המדרש, על יד הסטנדר, ולכן חזקה עליהם שיחזיקו מעמד גם בהמשך".

"ראיתי את מרן הגראי"ל בוחן את פניהם של הבחורים", מספר הרב בלוי, "הוא הסתכל עליהם, אחד אחד, כל אחד בפרטות, וראיתי על פניו הבעה של שביעות רצון ואפילו הערכה. הם בחרו לשבת בהיכלי התורה, כי הבינו שזה המקום הכי טוב בעולם".

"צדיק!", הוא קרא לו, "הפלפלים האלו שאתה מכניס שם לשקית, עולים הרבה כסף!"

אבל כדי להשלים את התמונה, אני רוצה לספר כאן עוד סיפור, שגם אותו שמעתי מהרב בלוי, אם כי בהזדמנות אחרת ובהקשר שונה לחלוטין, וכך הוא סיפר:

מעשה בצעיר שהגיע לפרשת דרכים והיה צריך לבחור, הלנו אם לצרינו. הוא מאוד התלבט כשמצד אחד כל חיי העולם הזה פרושים בפניו, ומצד שני הוא מבין שהאמת והצדק נמצאים בצד שכנגד, בצד של התורה וחיי העולם הבא, אבל הניסיון היה קשה מנשוא. אותו בחור הגיע בשליחות הוריו, לקנות ירקות באחת החנויות שבמרכז בני ברק, חנות גדולה ומפורסמת.

כדרכם של מוכרי ירקות, היו שם שתי רמות של פירות וירקות. בחדר הפנימי נמצאת הסחורה המשובחת, והמחירים בהתאם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שעה מענגת של 'שטייגען' עברה עלי באותו ליל שבועות עד ש...חבטה נוראה חדרה לאוזני בפתאומיות. זוג ילדים חניניים שלמדו לידי, עברו ל'מצב לילה' ונרדמו על הסטנדר ואחד מהם קרס מתוך שינה עם הסטנדר שעליו הוא נרדם, על הרצפה בין הספסלים. מעוצמת המכה הוא החל לצרוח בהיסטריה נוראה, ואביו שעד לפני כמה דקות היה כאן - לא נראה כרגע באופק. החברותא ואני קפצנו בבהלה...

לקראת חג מתן תורתנו הק', בחרתי לשתף אתכם בחוויה אישית עמוקה שעברה עלי באחת השנים

מאת: הרב ישראל היימן

לקראת חג מתן תורתנו הק', בחרתי לשתף אתכם בחוויה אישית עמוקה שעברה עלי באחת השנים. הלקח הנלמד מהחוויה הזו כל כך גדול ועוצמתי, שהחשיפה הקטנה של צפונות ליבי שווה את המסר הגדול הנלמד ממנה.

זה היה בשנה הראשונה בה נשארתי אני ורעייתי עם שני ילדים מתוקים וקטנים, לעשות את החג הראשון לבד בבית. אינני זוכר אם זו הייתה השנה השלישית לנישואי או הרביעית. בכל אופן, החברותא הקבוע מהכולל, שגר בקרבת מקום מגורי ונמצא גם הוא בשכונה - הכריע את הכף, יו"ט של שבועות הרי הוא יום של מתן תורה - והעיקר בו הוא הלימוד בלילה הגדול. לא היו לנו ספיקות, השנה נשארים בבית.

התרגשנו קצת לקראת המעמד המכובד, אנחנו כבר לא ז'ז'... כבר עושים חג בבית 'כמו גדולים'... אשת החיל עמלה וטרחה הרבה מאד זמן מראש, על סעודות מושקעות ועל שולחן חלבי מרשים ועשיר, שיקדם את פני בבוקר החג בשובי מבית הכנסת. גם אני מצידי השתדלתי להתכונן לחג המקודש כמו שצריך, וכמו שהורגלתי מאז ומקדם, בהוספת שעות לימוד ובהעמקה בענייני קבלת התורה. ההכנות נכנסו להילוך גבוה ככל שהתקרב החג, גם אצלי וגם אצל רעייתי, כל אחד בתחומו.

נו... עם כל הכוונות הטובות, מצאתי את עצמי בערב החג, כשבמקום לשבת בבית המדרש וללמוד כהכנה ליום המקודש, אני עוסק בענייני המטבח והמסתעף, ובעזרה בבית בהכנות הטכניות הרבות שנמשכו ונמשכו ממש עד כניסת החג. ליבי בבית המדרש ואנוכי נע ונד בין חדרי הבית, בשמירה על שני הקטנטנים, ובסיום המטלות והעניינים אותם היה צריך לסיים לפני התקדש החג.

לא האמנתי לעצמי כשהגעתי לתפילת מנחה כמה דקות אחרי הצפצוף, לבוש בגדי החג. תחושת החמצה גדולה מפעמת בי. ניחמתי את עצמי שאמנם את 'סדר קבלת התורה' המסורתית הנהוג בעולם הישיבות, לא הספקתי, אבל מכאן והלאה הכל יראה כמו שהורגלתי...

את הדקות שבין מנחה לתפילת ערבית אכן ניצלתי כדבעי, וגם המעריב עצמו בס"ד היה חזק ונרגש.

את ה'מכה' קיבלתי כשחזרתי הביתה...

שם חיכתה לי משפחתי הקטנה והחמימה, עם הילדים שמיד שהתיישבו לשולחן והחליטו לתת 'טיפול מסור' לסכו"ם והצלחות, ולפצוח בסדרת תיפופים נמרצים...

איכשהו הצלחתי להרגיע אותם וניגשתי לקידוש. היה קשה להגיע לרוממות מיוחדת בשעת אמירת "אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון" ובברכת "שהחיינו", כשברקע הילדים רבים על איזה משהו שלא הצלחתי להבין מה הוא.

הסעודה גם התנהלה בצורה שונה ממה שדמיינתי. לא יכולתי לדבר עם האשה והילדים רק על רעיונות עמוקים בעניין קבלת התורה ורוממותה, כאשר חפצתי...

אחרי הווארט הראשון, הילדים עברו להתעניין בנושאים שונים אחרים... אשתי ציפתה לשולחן חג עם בעל מאיר פנים כרגיל, והילדים ניסו להסב את תשומת ליבי לציורים הנפלאים של הר סיני שהם הביאו מהגן, בהם הייתי 'חייב' להתעמק ארוכות -

לאכזב אותה ככה. קידשתי וטעמתי, החמאתי וטעמתי שוב, ואז נכנסתי לנוח וסגרתי את דלת החדר.

עכשיו נשארתי לבד, אני ותחושת ההחמצה שלי בלי אף אחד נוסף. דמעות עלו בעיני... אבל מרוב עייפות כנראה נרדמתי מיד. התעוררתי כעבור שעותיים בערך, מבוהל מחלום שהיה ברור ומוחשי מול עיני. נחסוך מהקוראים הנכבדים את כל החלום על כל פרטיו, רק אספר שעמדתי שם מול הר סיני באמצע המדבר, מזיע ועייף עם אותה הרגשה בה הלכתי לישון...

אבל בניגוד למה שהיה ניתן לצפות, עמדתי שם ממש לבד. יחיד במדבר! מול הר בוער באש... עשן וערפל. מסביבי הוצבו בוקסות רבות עוצמה, שאמורות היו להעביר את המעמד הנורא לציבור הענק, שמשום מה לא הגיע לשם... בחלום לא הטרידה אותי העובדה שאף אחד לא נמצא. גם המוזרות של בוקסות עוצמתיות של שנות האלפיים, שחדרו למעמד העתיק לא הסבו את תשומת ליבי. יותר הייתי מוטרד מהצמא והעייפות, וחכייתי בכיליון עיניים שמעמד קבלת התורה יתחיל כבר...

בינתיים התנגנו ברקע 'ניגוני חימום' מרגשים, שהבולט שבהם, אתו התעוררתי - בלי שזכיתי לראות בחלומי את המעמד עצמו - היה הניגון המפורסם של אבינו אב הרחמן. פקחתי את עיני כשהמילים מהשיר מתנגנות בראשי ללא הרף, "לשמוע... ללמוד... וללמד... לשמור ולעשות... את כל דברי תלמוד תורתך באהבה...". התאכזבתי שלא ראיתי את מעמד קבלת התורה. קמתי, התארגנתי, ושניה לפני שיצאתי מהחדר הכתה בי ההבנה במלא עוצמתה!

הייתי שם...
כן זכיתי לקבלת התורה...
אמנם לא שמעתי שם אלוקים חיים מדבר מתוך האש, אבל המילים האלו אותם אני אומר כל בוקר כמעט בחטף, חלחלו בי ופשטו בגופי כארס של עכנאי.

פתאום הבנתי...
עיקר קבלת התורה הוא לשמוע ללמוד וללמד, ואז... לשמור ולעשות באהבה!

מה החכמה ללמוד וללמוד לילה כיום יאיר בלי לקיים? בלי לעשות? בלי ה'באהבה' של קיום התורה?
להתייחס יפה לילדים או לקיים את חובתי מול ילד שנופל מהספסל - זה לא טורד ומפריע לקבלת התורה... להחמיא לנוות הבית או לעזור לה, זה לא מה שמוציא אותי מהמהלך של קבלת התורה... זוהי קבלת התורה עצמה!! לשמור ולעשות!!

והעיקר הוא החלק של 'באהבה'!
אור פשט בליבי, הבנתי למפרע שחג השבועות הזה, היה חג מתן תורה המכונן ביותר בחיי.

הבנתי אל נכון את המשמעות האמיתית של קבלת התורה ויישומה אל החיים שלנו, ותפסתי את העבודה הנכונה והאמיתית של מתן תורתנו הקדושה!

בעיצומה של סעודת החג שאמורה להיות בכלל אחרת לגמרי לטעמי...

גם להפתעות הקוליניריות (הבאמת מוצלחות...) שרעייתי טרחה עליהן שעות רבות, הייתי חייב להתייחס. אחרי השקעה גדולה כל כך, לא מספיק להביע תודה ולומר שזה טעים ויפה, אלא חובה באמת להתעניין באופן ההכנה, ובמרכיבים הלא שגרתיים שהיא עמלה עליהם לכבוד יו"ט...

כל אלו היו בעיני באותה שעה דברים טפלים, ארציים, ומאד לא מתאימים למעמד אותו ראיתי בעיני רוחי. ניתן לומר שאמנם שמבחוץ לא היה ניתן להבחין בכלום ב"ה, אבל ליבי רעש ורגש על 'חילול' היו"ט המקודש...

השבר האמיתי היה כשסיימתי את הסעודה, ואחרי שעזרתי להוריד מהשולחן את כל הכלים והתכוננתי לקחת במהירות את הטלית ולרוץ אל החברותא שבוודאי מחכה לי, גיליתי שרעייתי מכינה את הילדים ללוות את אבא לבית הכנסת בטיול נחמד של ליל חג קיצי...

זה כמובן לא כל כך התאים לי, אבל לא אמרתי מילה. הבנתי שזה חלק משמחת החג שלה ושלחם.

עוד דקות ארוכות כנצח עברו עד שנכנסתי לבית המדרש, שלתדהמתי היה עדיין רק בחצי תפוסתו. לחברותא שהגיע רק אחרי עשרים דקות לא אמרתי מילה, ורק בתנועת ראש הנהנתי לו לשלום והתיישבנו ללמוד. שעה מענגת עברה עלי. שעה של 'שטייגנן' בוער כאש, עד ש... חבטה נוראה נשמעה בחלל בית המדרש.

זוג ילדים חגיגיים שלמדו לידי, עברו ל'מצב לילה' ונרדמו על הסטנדר. אחד מהם, שישב כנראה בתנוחה לא כל כך נכונה, קרס מתוך שינה עם הסטנדר שעליו הוא נרדם, על הרצפה בין הספסלים. הבעיה הייתה שמעוצמת המכה ומהבהלה הגדולה שנלוותה אליה, הוא החל לצרוח בהיסטריה נוראה, ואביו שעד לפני כמה דקות היה כאן - לא נראה כרגע באופק.

החברותא ואני קפצנו בבהלה, הוא רץ לנסות לאתר את האבא ואני הובלתי את הילדון המפוחד בעדינות אל מחוץ לבית המדרש תוך ניסיונות הרגעה ואיתור של איזו כוס שתיה או ממתק שישים קץ לתלאה החדשה שניחתה עלי...

אני בוש להיזכר שכל מה שעמד לי בראש באותה שעה היה: "אוי... אם הייתי עכשיו בישיבה, כמו כל השנים... שם אין ילדים שנופלים... שם אפשר ללמוד ברציפות כמו שצריך!"...

התחושה הגרועה לא עזבה אותי כל הלילה. זה היה סוג של 'הקש ששבר את גב הגמל'. בכל פעם שהחברותא יצא לשתות משהו או שהיה איזה הפסק קטן והכרחי מהלימוד, כבר הרגשתי בכל ליבי את 'המצב הדפוק' אליו נקלעתי, ואת החוסר במה שהורגלתי אליו כל השנים. תפילת ה'שחרית' כוותיקין וה'מוסף' שלאחריה, כבר היו בהתאם, מה שלא שיפר כל כך את מצב הרוח הכללי שלי...

כשחזרתי הביתה ורעייתי קיבלה אותי במאור פנים ובשולחן ערוך כמו שהיא תכננה, לא יכולתי לבטא את הרגשותיי, זה לא היה יפה

אני עומד בבית הכנסת אחרי התפילה, מגלגל את רצועות התפילין, מקפל את הטלית, והנה ניגש אלי חבר, ואומר לי שיש לו סיפור יפה לספר לי: "אני רואה שאתה כותב מאמרים ב'לקראת שבת', אז הנה, אני אספר לך סיפור אישי מרתק שאירע עמי, לפני כ-20 שנה, וכך היה המעשה..."

מידות טובות הן הבסיס להשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ולהצלחה בכל העניינים

הרב עמרם בינעט

חז"ל הקדושים אומרים בכמה וכמה מקומות ברחבי הש"ס והמדרשים, שקבלת התורה תלויה במידה רבה גם במידות של האדם. ככל שמידותיו של האדם מתוקנות ומעודנות יותר, כך הוא יכול להגיע להצלחה גדולה יותר בלימוד התורה, וככל שאדם לומד יותר תורה, היא מעדנת את מידותיו והופכת אותו לאדם טוב יותר, המאור שבה מחזיר אותו למוטב גם בעניינים שבין אדם לחברו. ולמעשה, מידות טובות הן המפתח לכל דבר. גם להצלחה בתורה, אבל גם לכל דבר אחר, בכל תחומי החיים.

ובהקשר זה אספר מעשה ששמעתי ממש בימים האחרונים, ולמעשה מדובר בשני סיפורים שונים, שבסייעתא דשמיא התגלגלו לידי בזה אחר זה, לזיכוי הרבים.

וכך היה המעשה הראשון: אני עומד בבית הכנסת אחרי התפילה, מגלגל את רצועות התפילין, מקפל את הטלית, והנה ניגש אלי חבר, ואומר לי שיש לו סיפור יפה לספר לי: "אני רואה שאתה כותב מאמרים ב'לקראת שבת', אז הנה, אני אספר לך סיפור אישי שאירע עמי, לפני כ-20 שנה, וכך היה המעשה:

"הייתי אז אברך צעיר ושאפתן, והחלטתי להיכנס לעסקים עם כל הכוח. התחלתי לייבא מוצרים שונים מחו"ל, עסקתי גם בייצוא של מוצרים אחרים מהארץ, גלגלתי הרבה מאוד כסף, וההצלחה האירה לי פנים.

"למרות האמור, הקפדתי מאוד לקבוע עתים לתורה, והייתי נוסע מדי ערב לשיעור קבוע בבית כנסת בשכונה אחת, שם היה מגיד שיעור בעל הסברה נפלאה, שמאוד התחברתי לסגנון ההגשה שלו.

"באותו שיעור היה עוד יהודי שהתגורר בסמוך אלי, ומדי ערב הוא היה מבקש ממני 'טרמפ' רצה שאני אחזיר אותו ברכב שלי. האמת שהוא לא היה איש שיחה מאוד מעניין בעיני, אבל למה לא לעשות חסד ליהודי? לקחתי אותו כל ערב בשמחה רבה, עוד יום ועוד יום.

לפעמים עברה בי מחשבה של 'למה הוא נדבק אלי' ו'מה אני אשם שאני גר לידי', אבל דחקתי את המחשבה הזאת, ואמרתי לעצמי, לא! הקב"ה בירך אותך, נתן לך רכב, תשתף בברכה הזאת עוד יהודי, אל תיקח הכל לעצמך. הקב"ה יכול לקחת לי את האוטו ברגע אחד!

"כך נמשך הדבר כשנתיים או שלוש שנים, ואז החל הגלגל להסתובב לכיוון ההפוך, וצברתי הפסד ועוד הפסד, עד ששקעתי בחובות של חמישים אלף דולרים, סכום עתק גם בימינו, אבל באותם ימים זה היה כמו פי שלושה מהיום.

"נכנסתי למצוקה כספית נוראה. הבנתי שאם אני לא משיג הלוואה של 50 אלף דולרים באופן מיידי, אני חייב להכריז על פשיטת רגל, וברגע זה אני הופך לבעל חוב ברמה כזאת שלא אוכל לצאת מזה בחיים. אבל לך תשיג 50 אלף דולרים, כשאתה שקוע בחובות. מי ילווה לך?

"נהייתי יותר ויותר עצבני, הרגשתי ששעון החול שלי הולך ואוזל. אני בדרך להפוך לעני ואביון. לא רכב, לא בית, כלום לא יהיה לי, זה רק ילך ויחריף".

"למרות כל הקושי", ממשיך החבר שלי לספר, "המשכתי להקפיד על קביעת עיתים לתורה, יצאתי מדי ערב לשיעור ובחזור... לקחתי את הטרמפיסט הקבוע, שכל הזמן היה מלהג ושואל שאלות, ואני אין לי טיפת מצב רוח לענות לו או בכלל לשוחח איתו.

"ערב אחד, כשהרגשתי שטבעת החנק ממש מתהדקת סביב צווארי, הגעתי לשיעור ולא הצלחתי להתרכז בכלל. לא זו בלבד, אלא שידעתי שאחרי השיעור גם מחכה לי הליווי הלא נעים של השכן. החלטתי לעשות מעשה שלא יעשה, לברוח! עשר דקות לפני סוף השיעור התחמקתי החוצה, וצעדתי לעבר המכונית שלי כדי לנסוע הביתה. ומי רץ אחרי? כן כן, הוא ראה שאני יוצא ומיהר לצאת אחרי..."

"הרגשתי שאני עומד להתפוצץ!"

"הוא הגיע אלי מתנשף ושאל: 'אפשר להצטרף???'."

"רציתי להגיד לו ש... לא. הוא לא יכול להצטרף, חשבתי להמציא איזה תירוץ שאני צריך לעבור אצל חמותי כדי לקחת ממנה סלטים לשבת, או לגרד איזה הסבר אחר, אבל החלטתי להתגבר: 'מה הוא אשם שאני לחוץ?', חשבתי לעצמי... 'אני הרי רוצה שהקב"ה ינהג עמי לפני משורת הדין, גם כשאני נורא נורא 'מעצבן' כביכול, נכון? אז איך אני יכול להתייחס ככה ליהודי?!".

"בשמחה, אמרתי לו, 'בוודאי שאתה יכול להצטרף...'. "

"יצאנו לדרך, והוא התחיל לשאול שאלות: 'תגיד. למה אתה נראה ככה? קרה לך משהו? כבר כמה ימים שאתה נראה כזה לא מאופס... מה הסיפור?'. "

"עכשיו כבר לא הצלחתי להתאפק, כמעט התפרצתי בכל העוצמה, אבל התגברתי והצלחתי להתפרץ רק ב'חצי הילוך'... 'מה אכפת לך?', שאלתי אותו, 'למה אתה שואל אותי כאלו שאלות, ואם אני אגיד לך שאני בחובות וחסר לי חמישים אלף דולרים, אתה תוכל לעזור לי? לא! אז מה זה משנה בכלל למה אני עצבני. אני עצבני כי אני עצבני, כי כל החיים שלי עומדים להיחרב!'. "

"התגובה שלו הממה אותי: 'מי אמר שאני לא יכול לעזור לך?', הוא שאל, 'אולי אני כן יכול!!!'... "

"עצרתי את האוטו באמצע הכביש בחריקת בלמים: 'למה אתה משטח בי?', אמרתי לו, עכשיו כבר כמעט צעקתי, 'חמישים אלף דולר אני מסביר לך! חמישים אלף דולר!'. "

"הוא הצביע על הכביש ואמר לי: 'אתה מעכב את התנועה ידידי, תמשיך לנסוע, והפעם תיקח אותי עד הבית, שאוכל להביא לך חמישים אלף דולרים!'. "

"לא ידעתי מה לחשוב... לקחתי אותו הביתה, הוא אמר לי לחכות לו כמה דקות, עלה הביתה וירד בחזרה עם חבילה שמנה מאוד בידו. חמישים אלף דולר טבין ותקילין בשטרות מגוהצים! "

"לא זו בלבד, אלא שהוא גם פרס לי את ההלוואה ל-50 תשלומים של אלף דולרים, והוסיף ואמר לי שאם אני מרגיש שקשה לי לפעמים לעמוד בתשלום, לא נורא, אני יכול לדחות אותו בחודש או חודשיים, הכסף לא דחוף לו כל כך בשנים הקרובות, רק שאשתדל להחזיר את כל הכסף בתוך שש שנים אם לא קשה לי... "

"האיש הזה פשוט הציל לי את החיים! בזכותו הצלחתי לחזור לאיתני, אני אולי לא עשיר כמו שהייתי בתקופות הטובות, אבל אני מסתדר יפה מאוד ב"ה, ולא חסר לי כלום. "

"חשבתי שאני עושה לו טובה... בסופו של דבר ראיתי שבסך הכל עשיתי טובה ענקית לעצמי...". "

הרהרתי בדעתי, איך להגיש את הסיפור לקוראים, באיזה הקשר לספר אותו, ואחרי השיעור שמסרתי ב'דף היומי', סיפרתי את הסיפור הזה בהתרגשות לקהל השומעים. ואז, קרה דבר מעניין, זכיתי לשמוע עוד סיפור מדהים:

מגיע חבר נוסף, ומספר את הסיפור שלו... וכך הוא מספר: "ה'אשת חיל' שלי", הוא אומר, "מנהלת עסק פרטי כבר שנים רבות. יש לנו חנות, היא מוכרת שם, ויש לה גם עובדות שעושות משמרות ומוכרות במקום. "

"לפני כעשר שנים, עבדה אצלנו נערה שהיתה בגיל השידוכים. לא הכרנו אותה או את המשפחה שלה, סתם נערה רגילה שראתה 'מודעת דרושים' וביקשה לבוא לעבוד. רעייתי נתנה לה הזדמנות והיא התגלתה כעובדת מצוינת. "

"בתוך זמן קצר, ההורים שלה החלו לתת לשדכנים את מספר הטלפון של אשתי, כשרצו לברר עליה בשידוכים, היו מתקשרים לאשתי שהיתה נותנת אינפורמציה ומספרת כמה שהיא עובדת טובה ומסורה, וכמה היא אמינה וישרה וכו' וכו', כמו שעושים כשנשאלים על מישהו בשידוכים... "

"באחת הפעמים התקשרה גברת לא מוכרת, ומנימת הדברים הבינה רעייתי שהם ממש מעוניינים בשידוך הזה. היא מאוד שמחה וסיפרה הרבה דברים טובים על העובדת, אבל בתוך הדברים הטובים, נפלט לה גם מידע פחות מחמיא, ורעייתי הרגישה תוך כדי שיחה, שהפרט הזה שנפלט לה, פשוט שינה את כל התמונה. הגברת שמעבר לקו החלה לנבור ולחפור בסיפור הזה, ובגלל זה לא התקדמו עם השידוך. "

"אשתי הרגישה מאוד מאוד רע. היא הרסה לעובדת שלה שידוך. שלא בצדק, זה סתם היה איזה פרט שבכלל היא לא נשאלה עליו ולא היתה אמורה לספר, זה לא משהו שאנשים אחרים רואים כחיסרון, למה היא היתה צריכה שיתגלגל כזה דבר על ידה? "

"היא רצתה לבקש את סליחת העובדת, אבל קצת התביישה ממנה וחששה מהתגובה שלה, ואחרי תקופה היא שכחה מזה, העובדת התארסה עם מישהו אחר והפסיקה לעבוד בחנות שלנו. "

"אחרי כמה שנים אשתי נזכרה בזה, והסיפור הזה התחיל להציק לה מאוד. 'אני פגעתי בבית ישראל ולא ביקשתי את סליחתה'. ניסינו להיזכר איך קראו לאותה עובדת, עם מי היא התארסה, אבל לא הצלחנו להיזכר, בדקנו בספרי החשבונות, אולי בתלושי המשכורת אבל לא, לא מצאנו שום פרט שיגלה לנו מי היא. כך המשיך הסיפור להציק לרעייתי עוד ועוד... "

"בשנה שעברה נסענו לשבת במירון בחודש אלול, ואשתי אמרה לי שהפעם היא הולכת להקדיש את כל התפילות שלה בעניין. היא הולכת לקרוע שערי שמים כדי שיזכו אותה לפגוש את אותה עובדת ולפייס אותה. "

"התפללה והתפללה, אמרה את כל ספר התהילים פעם ופעמיים ובכתה בדמעות שלישי, שהיא רוצה לפייס את העובדת האלמונית. "

רבי ברוך מרדכי הביט בתלמיד בעיניים כלות, כאומר: 'יש לי כל כך הרבה מה לומר לך על זה, אך אינני מסוגל...'. לפתע, התנער רבי ברוך מרדכי ממחשבותיו, הרים את ראשו והחל להרצות בפני התלמיד במשך כמה דקות, דברים ברורים ומדויקים על הקטע בקדשים, ועל אופן הכתיבה שיהיה ברור ומובן למעיין...

מה עושים כשתיית קפה כבר איננה מעוררת?

הרב ישראל ליוש

"שָׁנוּ חֲכָמִים פְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה, פָּאָשׁ, וּבְמִדְבָּר... (מדרש)

המדרש ממשיך את נתינת התורה במדבר לנשיא שנכנס למדינה, ראו אותו בני המדינה וברחו ממנו. כך גם היה כשנכנס למדינה אחרת. וכשנכנס לעיר חרבה, קדמו אותו בני העיר החרבה והיו מקלסין ומשבחין אותו. אמר הנשיא: "זו העיר טובה מכל המדינות, כאן אני בונה כס נאה, כאן אני דר".

כך כשבא הקב"ה לים ברח מלפניו, שנאמר: 'הים ראה וינס', וכן ההרים רקדו כאילים. בא במדבר חרבה, קדמה אותו וקלסה אותו... אם נבין היטיב את המשל, אומר הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל' בספרו 'ברכת מרדכי', נבין אף את הלקח הנלמד מן הנמשל. בני העיר המפותחת, בעלת הכבישים, הבתים ומרכזי הקניות, אינם צריכים דבר מהנשיא, ואינם מצפים ממנו לכלום, הם רק חוששים שמא הוא רוצה מהם משהו, אולי הוא בא כדי לגזור גזירות חדשות, או להטיל מיסים חדשים. שמא הוא חפץ בכלל בכבוד גדול שאינם יכולים לספק לו, ועל כן הם מעדיפים לברוח ממנו...

לעומתם, לבני העיר החרבה חסרים דברים בסיסיים, וכבר זמן רב שהם מצפים ומייחלים לראות את המלך, כדי לבקש ממנו שישקם את עירם החרבה, יבנה בה בתים ויסלול בה כבישים, וכשזה קורה והנה הנשיא בא, הם משבחים אותו ומקלסים אותו כדי שימלא את מבוקשם.

מלבד הביקוש והשאיפה של בני העיר החרבה, לראות את פני הנשיא, גם תחושת המחסור שלהם מזמינה אליהם את הנשיא, כי יש לו עוד מה לעזור להם. קשה מאוד לעזור לבני העיר הבנויה, כי אינם מרגישים שחסר לה דבר. אי אפשר למלא כלי מלא...

עתה נבין את הנמשל: כדי לקבל תורה, עלינו להיות כמדבר, בשני המובנים הללו. צריך לשאוף, לרצות ולבקש תורה, ורק כך אפשר ליזכות בה, וכשם שבני העיר החרבה זכו בשבתו של הנשיא רק כי הם ציפו וייחלו לו, כך רק המבקש חכמה ומתפלל לתורה, יזכה בה. לימוד תורה היא המצווה היחידה שיש עליה כל כך הרבה תפילות: "והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו...", "ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל...", "ותן חלקנו בתורתך...", ועוד ועוד... משום

שאי אפשר להשיג תורה בלי שמבקשים אותה ובלי שמתפללים ומייחלים לה.

כמו כן, מי שמרגיש שהוא מלא בלי תורה, שאין לתורה מה להוסיף לאישיותו ולנפשו, הרי הוא כמו בני העיר הבנויה שלא רצו בנשיא והוא גם לא רצה בהם. לעומתם, רק מי שמרגיש חסר ומוכן למילוי ע"י התורה הק', הוא אשר יזכה בה, כפי שבני העיר החרבה זכו במשכנו של הנשיא בתוכם.

העדות הבאה על בעל השמועה, הגאון רבי ברוך מרדכי שליט"א, שנשמעה מפיהם ולא מפי כתבם, תתאר את צימאנו הגדול לתורה. אך העד מבקש להדגיש שמי שלא ראה זאת בעיניו, לא יחוש לעולם מהו צימאון אמיתי... "אני הייתי שם", אומר עד הראיה, והצטמררת. רגעי הצמרמורת הללו מלווים אותי מעת לעת...

היה זה בשבת פרשת פרה, אחרי הסתלקותו של מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצוק"ל. רבי ברוך מרדכי כדרכו מסר שיחת חיזוק בישיבה. השיחה נסובה על חוק פרה אדומה, ובתוך הדברים הזכיר את דברי שלמה המלך ע"ה על מצוות פרה אדומה: "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני".

לפתע, פרץ ראש הישיבה בבכי מצמרר, וזעק מנהמת ליבו: "אמרת אחכמה... אחכמה... שלמה המלך ברום דרגתו העצומה מבקש

”פתחתי את הדלת, וכשהתקרבת אל הרב אלישיב, ראיתי אותו יושב ולומד במתיקות ובדבקות עילאית... ולמרות דחיפות השאלה לא הצלחתי להפריע לו ולהפסיק את לימודו... נדבקתי בדבקותו! עברו דקות ארוכות מאוד ואני נשארתי קפוא על מקומי

לאחר ששירת בקודש כר"מ בישיבת חברון, פתח רבי ברוך מרדכי כולל אברכים 'ד מאיר'. אברכי הכולל היו מהמצינים שבתלמידים, תלמידי חכמים וגאונים מופלגים. ולאחר מכן פתח את ישיבת 'עטרת ישראל' ושילב בין שני התפקידים.

כעבור תקופה, נגשו אליו כמה מחשובי האברכים בכולל, והתלוננו שהוא עסוק מאוד בישיבה החדשה והם מפסידים את שיעוריו. "מה לומדים בכולל עכשיו? במה אתם עוסקים?" - שאל אותם רבי ברוך מרדכי. הם ציינו בפניו את אחת הסוגיות הסבוכות במסכת נדה.

רבי ברוך מרדכי הסתגר בחדרו 18 שעות רצופות. בסיומן, הוא יצא עם קונטרס עבה על אותה סוגיא, ומסר בפני האברכים שיעור מבהיל באותו ענין.

האברכים השתוממו מעוצמת ההתמדה ומהתוצאה המופלאה, וימים רבים היה להם על מה לדון ובמה להתעסק.

כשהיה בחור צעיר, היה לומד רצוף במשך ימים שלמים, וכדי להתעורר היה שותה קפה, עד שהקפה הפסיק להשפיע עליו, ואז החל לאכול קפה עם כפית...

פעם, תוך כדי שהייתו בניכר לחיזוק המוסדות, עמד לטוס טיסה ארוכה במשך כ-16 שעות. לפניו מסר למלווה שלו רשימת ספרים שיביא לו כדי לעיין בהם בטיסה.

המלווה מספר: "עברו עלינו ימים עמוסים ומייגעים, אני התיישבת במטוס ומיד נרדמת, ואילו ראש הישיבה עיין בספר אחר ספר, ולא נמנם אף רגע אחד, במשך כל שעות הטיסה!"

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל:
israel.layosh@gmail.com

לדעת עוד תורה... אמרתי אחכמה... שלמה המלך רוצה להבין עוד חלק בתורה... אחכמה... מה נענה אנן...?", וראש הישיבה המשיך בקול בכי והזכיר את מרן שר התורה זצ"ל ואמר: "זה לא הספיד... אסור להספיד בשבת...! זו תביעה...! תביעה עלי... תביעה על כולם... אמרתי אחכמה... תביעה לדעת עוד ועוד תורה... ר' חיים ידע את כל התורה כולה... בבלי... ירושלמי... ספרי... ספרא... תוספתא... כל התורה כולה... מה אנחנו נאמר? אפילו שלמה המלך ביקש לדעת עוד... אמרתי אחכמה...".

לפני כ-12 שנה מרן ראש הישיבה הג"ר רבי ברוך מרדכי שליט"א לקה בליבו, ואושפז בבית החולים אחר שעבר החיאה. הוא היה חלש מאוד, ובקושי הצליח להוציא הגה מפיו. בני משפחה ותלמידים באו לבקר והוא לא הצליח לדבר איתם מילה, בקושי רב אמר להם 'שלום', וגם זה קרה אחר מאמצים מרובים.

באחד מימי האשפוז הגיע לבקר תלמיד שעסק בעריכת ספריו, ושאל אותו שאלה על קטע בסדר קדשים, כיצד הוא מציע לערוך אותו. רבי ברוך מרדכי הביט בתלמיד בעיניים כלות, כאומר: "יש לי כל כך הרבה מה לומר לך על זה, אך אינני מסוגל...", והמשיך להביט ולהתרכז במחשבות בלי יכולת להוציא הגה מפיו...

לפתע, התנער רבי ברוך מרדכי ממחשבותיו, הרים את ראשו והחל להרצות בפני התלמיד במשך כמה דקות דברים ברורים ומדויקים, על הקטע בקדשים ועל אופן הכתיבה שיהיה ברור ומובן למעיין. וכל זה קרה אחרי כמה ימים שהוא לא הצליח להוציא הגה מפיו לבני משפחתו ולתלמידיו... כי אצל ר' ברוך מרדכי כל מה שקשור לתורה, שהיא משוש חייו, הוא מעל לטבע ומעל הכוחות...

את הסיפור הבא סיפר רבי ברוך מרדכי בעצמו לתלמידים: "פעם באתי לביתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל עם שאלה דחופה מאוד. הרבנית אמרה לי שהוא כדרכו מסתגר בבית המדרש 'אהל שרה' ולומד בשקט ואי אפשר כעת להפריע לו. לאחר שעוררתי אותה על דחיפות השאלה היא מסרה בידי את מפתחות בית המדרש ונתנה לי רשות לפתוח ולהיכנס אל הרב אלישיב.

"פתחתי את הדלת, וכשהתקרבת אל הרב אלישיב, ראיתי אותו יושב ולומד במתיקות ובדבקות עילאית... ולמרות דחיפות השאלה לא הצלחתי להפריע לו ולהפסיק את לימודו... נדבקתי בדבקותו! עברו דקות ארוכות מאוד ואני נשארתי קפוא על מקומי, מביט בערגה בשקיעות העצומה ובצימאון הגדול שהיה לרב אלישיב בלימוד התורה. רק אחר שעה ארוכה, נרגעתי קמעה ושאלתי את השאלה הדחופה שלשמה הגעתי ושבעבורה הסכימו שאפתח את הדלתות הסגורות של בית המדרש..."

למדנו על הדבקות העצומה של הרב אלישיב, אך לא פחות מכך למדנו מה מקפיא את רבי ברוך מרדכי במקומו, מה מרגש אותו ומה באמת חשוב לו יותר מכל שאלה, דחופה ככל שתהיה...

בכלל לא אומר שאני לא אצא משם עם סכום גדול ומשמעות הרבה יותר...

אדרבה, דווקא מאלו שמתחמקים ולא רוצים לתרום, אפשר בסופו של דבר לגייס את התרומות הגדולות ביותר. הרי זה היגיון פשוט: אם מישהו בורח ממך - סימן שיש לו מה להחביא. ולכן, כשאדם מתחמק מלתרום, זה אומר שיש לו הרבה מה לתרום, צריכים לעבוד, להזיע קצת, ואחר כך מגיעה תרומה.

כולל של 30 אברכים זה בהחלט כולל חשוב, אבל איך מגיעים מכזה כולל לישיבה שיש לה למעלה מ-40 היכלי תורה ולימוד וחינוך של ישיבת 'עטרת שלמה' שפרוסים בכל רחבי הארץ, ומונים עשרות אלפי תלמידים כ"י?

"השלב הבא היה לפתוח את הכולל הראשון של 'עטרת שלמה'. היה זה בבית כנסת ספרדי ברח' המשלט בבית שמש, כי בקרייה החרדית, שאז רק נוסדה, עדיין לא היו מבנים ראויים לאכלס כולל אברכים. במסגרת ההיערכות פגשתי את אחד מרבני בית שמש שהיה בידידות גדולה עם אבי מורי, וסיפרתי לו שאני רוצה לפתוח כולל של 100 אברכים בבית שמש... שלוש שנים אחר כך פתחנו את הישיבה לצעירים אור אליעזר בבית שמש, והשאר היסטוריה ב"ה. אגב, לימים סיפר לי אותו רב, שאחרי שיצאתי ממנו הוא הפטיר ברחמים גדולים: "לא ידעתי שלרבי בנימין סורוצקין יש בן לא נורמלי רח"ל..."

איך באמת לוקחים כזאת אחריות כבדה, לוקחים מאה אברכים שפרנסת ביתם תלויה למעשה במלגה של הכולל, ויוצאים לדרך, ומה אם לא עומדים בתשלומי המלגות?

זה באמת לא דבר פשוט בכלל, צריכים אחריות רבה, כל החלטה חייבת להתקבל בכובד ראש. אני באופן אישי לא סמכתי על עצמי, לא עשיתי שום צעד מבלי להיוועץ קודם לכן במרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל.

אמרתי על זה פעם פשוט במשנה באבות 'כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה' וכו' והמשנה מפרטת ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו וכו' אני לא מבין, מה זה הדברים הרבה? הרי המשנה כבר ממשיכה 'ולא עוד אלא', אז מה הם הדברים הרבה?

אז אמרתי, 'הדברים הרבה' זה דיבוריהם של מי שלומד תורה לשמה, יושב יהודי בבית שלו בבני ברק שדי לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת, והוא זוכה על ידי דיבורים מעטים לבנות עולמות של תורה ויראה וחינוך בכל העולם כולו. זה הזכות של מי שלומד תורה לשמה! ואת זה ראיתי אצל ראש הישיבה זצ"ל ואצל רבי חיים זצ"ל שראו בחוש איך בהבל פיהם במילה או שתיים הם מקימים ומחזיקים את כל העולם התורה והיראה, ואיך הם פועלים ומרבים תורה וטהרה. זה הזכות של מי שלומד תורה לשמה!.

אני זוכר שפעם נקלענו לקשיים כספיים מאוד גדולים

אני זוכר שפעם נקלענו לקשיים כספיים מאוד גדולים, המצב הלך

ממש, בישיבה כולם יודעים שזה לא בסייעתא דשמיא אלא כולו מן שמיא... ובאמת אנחנו זוכים לראות ממש עין בעין את החיוך של הקב"ה בכל ההחזקה של הישיבה ואברכיה, גם המגייס הכספים הכי מוצלח בעולם לא יכול להביא סכומים למימון פעילות ענפה שכזאת...

וכמובן זה גם בזכות הכוח שנתנו לי רבותינו גדולי הדור, גם מרן ראש הישיבה הגראי"ל שייסד את הישיבה, וגם מרן שר התורה הגר"ח, שהם למעשה שניהם דחפו אותי ולא נתנו לי מנוח, הם 'התחייבו' לספק לעשירים הנדיבים ישועות, ברכות, והם ממש יצאו מגדרם והשתמשו בכח של 'צדיק גוזר' כדי להציל את עולם התורה, וב"ה רואים את הפירות של המסירות נפש שלהם שהייתה בתקופות שזה לא היה מובן מאיליו שבכל מקום יהיה ישיבה ויהיה כולל אברכים.

אז איך באמת הכל התחיל? מתי החליט ראש הישיבה להקים את הישיבה?

הייתי אז אברך צעיר מאוד, כיהנתי כמגיד שיעור בישיבה, ולאחר זמן מה, כשלוש שנים אחרי החתונה שלי, בערך, פנה אלי הגאון רבי יעקב המניק זצ"ל, וביקש שאהיה ראש הכולל שהוא עצמו הקים בעיר החדשה באותם ימים, ביתר עלית. התפקיד שלי היה למסור שיעורים ולנווט את הלימודים בכולל, אבל אחרי תקופה נקלע הכולל לקשיים, והכולל היה בסכנת סגירה.

בראותי שזה המצב, לקחתי על הכתפיים שלי את החזקת הכולל. לשלם מלגות ל-30 אברכים... זה היה נראה לי כמו משימה מאוד מאוד מורכבת, אבל משמים נתנו לי את הכוחות, ויצאתי לדרך החדשה עם כל ה'שטולצקייט', מתוך ידיעה ש'אנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר'. זה לא בשבילי, זה בשביל החזקת תורה, אני לא צריך להתנצל ולא להתבייש!

החלטתי אז לחפש מישהו עשיר שיוכל לתמוך כראוי בכולל. עשיתי קצת בירור, ומצאתי את עצמי נוקש על דלת משרדו של יהודי אמיד במנהטן שבניו יורק. אמרתי לו שאני רוצה לדבר איתו כמה דקות, והוא השיב לי בקצרה שהוא מאוד עסוק, אין לו זמן.

אמרתי לו שזה בסדר גמור, אני לא ממהר לשום מקום. לקחתי כסא, התיישבתי בצד, פתחתי גמרא שהבאתי איתי ושקעתי בלימוד.

אחרי רבע שעה כבר לא היה לו נעים. הוא קרא לי ושאל מה אתה רוצה? סיפרתי לו שהכולל שלי נמצא בסכנת סגירה, יש לנו 30 אברכים, וצריכים לתת להם מלגה חודשית.

הוא אמר לי: "אני לא הולך עכשיו לתת לכל הכולל שלך, אני אתן לך עכשיו כסף, שיהיה לך באופן אישי. לא לכולל!"

אבל אני לא התפתיתי להצעה: "אני לא צריך כסף", אמרתי, "בשבילי לא הייתי מגיע לנקוש על הדלת שלך ולבקש תרומות. אני מייצג פה 30 אברכים, ואני אקח רק עבור כולם!". כך או כך, יצאתי משם עם תרומה של עשרת אלפים דולר... זה היה סכום גדול בשבילנו אז.

כמובן שזה נתן לי דחיפה חזקה להמשך, למדתי שגם אם התשובה הראשונה היא 'לא' ואחריה אני מקבל תשובה של 'רק קצת', זה

ונהיה יותר ויותר דחוק, והיה חשש שכל המפעל הגדול הזה עלול חלילה וחס להיכנס לתקופה מאוד לא טובה. "הגעתי למרן הגראי"ל מה עושים? יש לנו פה אלפי אברכים שצריכים לתת להם את המלגה החודשית, אוי ואבוי אם לא נוכל לעמוד בתשלומי המלגות, זה יהיה אסון נורא, משפחות רבות יפלו לחרפת רעב של ממש, מה עושים? מרן הגראי"ל חשב קצת ואז נתן לי דרך לצאת מהסבך: "תקבל עוד מאה אברכים לכוללים שלך"...

אני חשבתי שאני לא שומע טוב או שמרן אולי לא שמע טוב מה אמרתי... "הראש ישיבה", אמרתי בפחד גדול, "הרי אני בא לומר שהמצב קשה, אני לא מצליח להחזיק את האברכים שכבר קיימים בכוללים, והראש ישיבה אומר לי לקבל עוד מאה אברכים? איך אני אוכל לעמוד בתשלומים?"

ענה לי ראש הישיבה, מי אמר לך שאתה צריך לדאוג לאברכים? התפקיד שלך הוא לעשות השתדלות. לדאוג לאברכים זה התפקיד של הקב"ה והוא עושה את החלק שלו בשלמות. עליך מוטל העול של ההשתדלות, אז עכשיו כשנהיה קשה צריכים להגביר את ההשתדלות. איך? מקבלים עוד מאה אברכים!!!"

כשמעתי את ההיגיון שמאחורי ההוראה של ראש הישיבה, חשבתי אולי להרחיב את הרעיון... "אם ככה", אמרתי, "אולי נוסיף עוד אלף אברכים לכוללים? נעשה השתדלות יותר גדולה..." אבל מרן זצ"ל השיב לי בפקחות הידועה שלו: "מגלגלין זכות על ידי זכאי", הוא אמר לי, "מי אמר לך שאתה זכאי עד כדי כך???"

ראש הישיבה זצ"ל: לך יש הכרת הטוב לתלמידים!

בדרך אגב מוסיף ראש הישיבה שליט"א: בהזדמנות נשלחת פעם על ידי ישיבה מסוימת שנקלעה לקשיים למרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לבקשו שיוורה לכל בוגרי הישיבה לתרום לישיבה מידי חודש סכום מסוים להחזקת הישיבה, משום חיוב הכרת הטוב לישיבה יש לבוגרים שלמדו בישיבה.

התשובה של מרן זצ"ל הייתה: אם כבר לישיבה יש הכרת הטוב לתלמידיה... זו הייתה ההסתכלות שלו על המושג של חינוך והעמדת תלמידים.

כמו כן, נוכחתי פעם כאשר ראש ישיבה אחד שוחח עם מרן זצ"ל על ענין מסוים שהתרחש בישיבתו, ובין הדברים הוא התבטא: "אני מסרתי נפש על התלמידים ועל השיעורים כל השנים, הם חייבים לי הכרת הטוב". מרן ראש הישיבה זצ"ל הביט עליו ואמר בתקיפות: "להם יש הכרת טובה אליך? ומה עם הכרת טובה שלך אליהם, על זה שמסרת להם שיעורים כל השנים". הבנתי אז כמה הוא חש

תועלת שיש מלמד תלמידים.

פעם מרן זצ"ל אמר לי: ששאל אותי מרן ראש הישיבה זצ"ל: מה היא "ישיבה" הוא מותיב לה והוא מפרק לה, וכה אמר: הבחורים הטובים הם העולם הזה של המגיד שיעור שהוא נהנה מהם, זה לא הישיבה! הבחורים הגרועים זה העולם הבא של מגיד השיעור שבזכותם יש לו עולם הבא, זה לא ישיבה. ישיבה זה הבחורים הבינוניים שהם קצת עולם הבא למגיד שיעור וקצת עולם הזה למגיד שיעור.

אני רוצה לספר לכם סיפור יפה

"אני רוצה לספר לכם סיפור יפה, שחושף משהו מהאופן שבו הייתה ההסתכלות של מרן זצ"ל.

"היה יהודי עשיר מאוד, שחזרתי אחריו זמן רב, בניסיון לזכות אותו בתרומה נכבדה לעולם התורה. היהודי הזה התברך בהרבה כסף, אבל כנראה שהוא לא קיבל מספיק שכל כדי לדעת איפה להשקיע את הכסף, וכמה שניסיתי לדבר על לבו, הרגשתי שאני מדבר לקיר... "באחת הפעמים, ניצת פתאום זיק בעיניו ועלה לו רעיון, הוא אמר לי שמאחר והוא 'ביזנעס מן', הוא לא רוצה סתם לתרום כסף, אבל הוא מוכן לעשות איתי עסקה. הוא ייתן לי סכום של שלושה מיליון דולרים, אם אני מוכן לחתום איתו על חוזה שאני נותן לו חצי מהעולם הבא שלי..."

"נשארתי עם פה פעור... המחשבה הראשונה שלי היתה לתפוס את זה בשתי ידיים. בטח שאני מסכים, הרי עם שלושה מיליון דולרים אני אוכל להרוויח עולם הבא חדש, אולי אפילו יותר מהחצי שאני מוכר לו..."

"אבל מאחר ואני רגיל שלא לעשות שום צעד בלי להיוועץ במורן ורבותי גדולי הדור, ומאחר וזכיתי לאפשרות לשאול את מרן הגראי"ל תמיד, החלטתי לנצל את ההזדמנות הזאת. התקשרתי באותו המעמד למרן ראש הישיבה, השיחה היתה על רמקול, והעשיר שמע אותי מדבר עם ראש הישיבה.

"הצגתי בפני ראש הישיבה את השאלה, והוא מיד השיב בשאלה: "מי אומר שיש לך בכלל עולם הבא שאתה יכול למכור חצי???"

"האמת שלא ידעתי מה לענות, אבל לשמחתי העשיר שישב לצדי התערב בשיחה ואמר למרן הגראי"ל שהוא מוכר להמר על שלושה מיליון דולרים. הוא חושב שיש לי עולם הבא גדול מאוד אבל הוא נותן את הכסף גם על דעת האפשרות שאולי אין לי כלום. זה הימור שהוא מוכן לקחת, הרי בכל זאת הוא איש עסקים..."

"עכשיו שינה ראש הישיבה את הטון מן הקצה אל הקצה: "העולם הבא שווה מיליארדים. סחורה של מיליארדים לא מוכרים במיליונים!"

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שמלמד תורה כלל מי שמעוניין, בחינם. הוא לא מבקש שום תמורה. מי מלמד תורה לאחרים? מי שכבר יודע, כלומר, הוא כבר למד, התקדם, העמיק, הגיע לדרגה של מרביץ תורה, ועכשיו הוא לא מבקש כסף או תשלום מכל סוג שהוא, אלא מלמד בחינם, ואז מה קורה? הוא מקבל את התורה במתנה!

חייבים לומר שהמתנה הזאת, זה לא רק ידיעת התורה רגילה, כי את זה כבר יש לו. המתנה הזאת היא ידיעת התורה בהיקפים גדולים ורחבים הרבה יותר, מעבר למה שדעת אדם יכולה להשיג באופן טבעי, אלף חזרות ומיליוני שעות לימוד לא יוכלו להניב את התועלת שתניב ה'מתנה' הזאת, שניתנת לאדם משמים, אם הוא משים את עצמו כמדבר.

ונסיים במעשה שהיה עם אבי זקני, הסבא מסלבודקא זצ"ל, שנסע למרן הגר"י סלטנר זצ"ל לפני שפתח את הישיבה, ואמר לו: "רבי, אני רוצה לפתוח ישיבה, אבל איך עושים את זה? עם מה פותחים ישיבה? מה צריכה להיות המחשבה שלי, מה צריכה להיות המגמה שלי כשאני ניגש לפתוח ישיבה?"

ענה לו רבי ישראל סלטנר: "רצונך לפתוח ישיבה? ישיבה פותחים עם הפסוק 'להחיות רוח שפלים, ולהחיות לב נדכאים'."

כך בדיוק עשה הסבא מסלבודקא, אני מכיר את הסיפורים האלו מהבית, הרי הסבתא שלי ע"ה היתה בתו של הסבא מסלבודקא. הסבא היה נוסע ממקום למקום ומקבץ את כל מי שרק רצה ללמוד, הוא לא סינן את הבחורים, לא בדק מה הרקע שלהם, אם הם באים מבית טוב ואם הם ממשפחה מספיק מכובדת. הוא הכניס לישיבה את כולם, ובנה אותם לגדולי הדור!

זה נקרא 'פקיר עצמו כמדבר'. הוא לא חיפש תלמידים שזה כבוד ללמד אותם, הוא לא חיפש תלמידים שיעשו לו שם עולמי כראש ישיבה של גאוני אירופה, הוא חיפש תלמידים שאפשר ללמד אותם, לקדם אותם, לבנות אותם, והוא אכן זכה למתנה, ולא רק מתנה אחת, עד היום ההשקעה שלו מומשיכה להניב פירי פירות, בישיבת חברון ובכל הישיבות שהשתלשלו והוקמו על ידי בוגרי ישיבת סלבודקא בארץ ובתפוצות.

אפילו מה היה העניין הזה, אבל הייתי זקוק לברכה ונכנסתי למרן זצ"ל, כמדומני שהיה זה בענייני פרנסה.

אמרתי לו, "רבי ברכני... אני צריך ברכה!". הוא הסתכל עלי ואמר לי: "זיץ זיץ לערנענן" - שב ותלמד. אני הייתי מאוד מרוצה, יש לי בעיה רצינית, והרבי אומר שאני צריך רק ללמוד והבעיה תיפתר, נו, יש לך פתרון קל יותר מזה. בשמחה רבה אשב ואלמד!

פניתי לצאת מהחדר, ומרן צעק אחרי עוד מילה אחת כתוספת לתשובתו הקצרה: "ש"ס!!!". כלומר, ההוראה היא ללמוד את כל הש"ס... זה היה כל כך עוצמתי, המראה של הפנים שלו עדיין חקוק בזכרוני, איך שהוא צעק לי "ש"ס".

לאחר מכן התבוננתי בזה, וחשבתי לעצמי, למה אמר לי מרן ללמוד ש"ס? בדרך כלל הוא היה אומר ללמוד מסכת מסוימת, או נושא מסוים. אבל כל הש"ס? לא שמענו על כאלו הוראות של מרן. אלא מה?

הגמרא במסכת נדרים דף ח' אומרת: "אמר רב גידל אמר רב האומר אשכים ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו נדר גדול נדר לאלקי ישראל", והרי כשהתחלתי ללמוד עם מרן לפני שישים שנה, קיבלתי על עצמי ללמוד את כל הש"ס. בפועל למדנו רק עד יבמות, אז הנה, נדרתי נדר גדול ואני צריך לסיים את הש"ס כדי שלא איכשל בעוון נדרים חס ושלום.

זכורני שבתקופה בה זכיתי ללמוד אתו, אף הייתי מגיע עם שאלות חמורות שהיה רבי שמואל רוזובסקי מקשה בשיעורים בישיבה, בעומק העיון, ותמיד כששאלתי שאלה, היה מרן זצ"ל משיב לי על אתר, הוא ממש היה מונח בכל רגע נתון בכל אחת מסוגיות הש"ס, וידע אותה עם הראשונים והאחרונים, הגאונות היתה פשוט על אנושית, והיה ברור שזה בגדר של 'ממדבר מתנה'.

אבל אני רוצה להגיע כאן לשלב נוסף בהבנת דברי הגמרא: 'ממדבר מתנה', שמי שמשים את עצמו כמדבר, זוכה לקבל את התורה במתנה. ורש"י מסביר כמו שאמרנו, שמשים עצמו כמדבר, הכוונה אחד

בחי חיותו של אביו הקה"י הייתי נותן לרבינו קויטל, וכוונתי היתה שיתפלל אך היה אומר, בסדר, אני אמסור לאבא, חשב שאני עושהו שליח למסור לאביו.

כל שנה כשישבתי עמו ביחידות בסוכה ביארצייט של הרבנית ע"ה, הייתי מבקש שהרב יגיד איזה שבח על הרבנית, היה חושב ואומר, וכל שנה אומר דבר אחר. ופעם אחת אמר: "אני אגיד לך שבח על הרבנית, שהסכימה להתחתן איתי..."

(קטעים נבחרים מתוך הספר 'אריד בשיחי')

וללמוד! אבל לימוד, שחוף מזה אין כלום!"

אמרו בגמ' בנדה [ע:]: 'מה יעשה אדם ויחכם, ירבה בישיבה', לא רק בזמן, אלא גם בקביעות, 'שהישיבה' תהיה הרבה, יותר מציאות של ישיבה, שחוף מזה אין כלום.

ובכל הדורות ראינו שה'משה' של הדור היה מופלג בענווה כידוע. שמעתי מרבינו כמה פעמים שאמר לי: "אתה יודע למה אנשים באים כאן לברכות? כי הברכות שלי זו משנה מפורשת, 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך', וא"כ למה רק כאן באים? כנראה שסבורין העולם מה שיותר הדיוט - יותר מועילה הברכה..."

"נסיעה מירושלים לבני ברק, לא היתה ענין של מה בכך. הם נסעו לתל אביב, ומשם לבני ברק, זה לקח בערך חצי יום לעשות את כל הדרך הזאת. הנסיעה הזאת הפכה לקבועה, הצטרף אליהם גם הגאון רבי משה יהושע לנדו זצ"ל, ושם אצל החזון איש הוא קנה חכמה ודעת, וקיבל ממנו הרבה תורה, ודרכי לימוד, והיה ממש אחד מתלמידיו המובהקים של מרנא החזון איש.

"סבא היה מספר שאחד הדברים שהוא קנה מהחזון איש, היה הדרכה חשובה לחיים: 'מה נקרא להצליח בחיים, לעבור את השבעים שנה בלי לפגוע ביהודי!'..."

"אנחנו הרי מודדים הצלחה בדרכים שונות, יש שיגידו שהצלחה תלויה בכסף, ככל שהילד שלך יותר עשיר, זה אומר שגידלת ילד מוצלח יותר, יש כאלו שרואים הצלחה בתארים אקדמאיים, אחרים מסתכלים על פיתוחים ופריצות דרך מדעיות, יש אנשים שיגידו שמי שהבן שלו נהיה ראש ישיבה, זכה להצלחה גדולה. וכי יש לך אדם מאושר יותר ממי שזוכה לראות את בניו מרביצי תורה למאות ולאלפי תלמידים?

אבל החזון איש אמר, שההגדרה הנכונה להצלחה היא שונה לחלוטין! יהודי שהצליח לעבור את ימי חייו בלי לפגוע באף יהודי אחד - זה נקרא להצליח בחיים!

"פעם אחת אמר להם החזון איש: 'הרי אתם מירושלים, ובירושלים מתגורר הרב מבריסק, האם אתם נכנסים אצלו לפעמים לשמוע ממנו שיעורים?'

"הם שמעו שה'חזון איש' שואל כזאת שאלה, וראו אותה כהוראה מפורשת ללכת ולשמוע שיעורים מפי הרב מבריסק.

"כששבו לירושלים הם פנו לביתו של מרן הרב מבריסק, דפקו בדלת, וכשהרב פתח את הדלת הם אמרו לו: 'רצוננו לשמוע

שיעורים מהרב'.
"נענה הרב מבריסק ואמר להם: 'אני גדרתי גדר, שבכל שיעור אני מכניס עשרה תלמידים. לא יותר. ומאחר ובשיעור שלי כבר יש עשרה קבועים, אני לא מקבל בשלב זה תלמידים נוספים!'.
"כששבו לביקור נוסף אצל החזון איש, הם אמרו לו את התשובה: 'הרב מבריסק הודיע לנו שהוא היה מאוד רוצה אומנם לקבל אותנו בין תלמידיו, אבל יש לו גדר שהוא אינו מקבל יותר מעשרה תלמידים, ולכן אינו יכול לקבל תלמידים חדשים!'.
"מששמע זאת החזון איש, הוא אמר שהוא לא מבין איזו מן תשובה הם עונים לו: 'אני אמרתי לכם שכדאי לשמוע שיעור מהרב מבריסק, ואתם אומרים שהוא לא מכניס אתכם. מה עשה הלל הזקן כשלא הכניסו אותו לבית המדרש? הוא הקשיב דרך הארובה! אז אתם תקשיבו דרך החור של מנעול הדלת!...'".

"כשחזרו התלמידים לירושלים, הם הלכו אל הרב מבריסק. סבא פשוט פרץ בבכי, הוא אמר לרב מבריסק שהוא מבין את זה שיש גדר שיהיו רק עשרה תלמידים, אבל אם לא אזכה ללמוד בדרך האמת, למה לי חיים?

"מששמע הרב מבריסק את תחנוניו, הוא הרבה בדבר ולבסוף פסק את פסוקו: 'אני את הגדר שגדרתי לעצמי איני יכול לשבור', אמר, 'ולכן מספר התלמידים בשיעור יישאר עשרה בלבד. אבל מאחר ואתם כל כך רוצים לשמוע את השיעורים שלי, אני אמנה את בני ר' בערל שיחזרו בפניכם על השיעורים הללו!'.
"ואכן כך היה. היתה להם קביעות לשמוע את השיעורים של הרב מבריסק מפני בנו רבי בערל, כל שבוע במוצאי שבת קודש, ומיני אז זכה סבי להתקרב בקרבה יתירה גם לרב מבריסק זצ"ל".

המשך השיחה יפורסם בעז"ה הגיליון הבא

את מספר חשבון הבנק שאוכל לעשות העברה, כדי לקיים מצוות השבת הגזלה!

"אמרה לה רעייתי, 'מחול לך מחול לך מחול לך, ועכשיו תמחלי לי גם את שבטעות ובלי כוונה הרסתי לך שידוך... ועד היום אני לא יכולה לסלוח לעצמי על זה...'. השתיים מחלו כמובן זו לזו, ונכנסו לראש השנה עם מצפון נקי ומצוחצח".

"לא פחות ולא יותר! ביום ראשון אותה עובדת מתקשרת לאשתי... 'מאוד לא נעים לי', היא אמרה, 'אבל עבדתי אצלך לפני עשר שנים, ואני זוכרת שהיו כמה פעמים שלקחתי כמה שקלים מהקופה בלי רשות. באמת שתכננתי להחזיר אבל כל פעם דחיתי את זה להזדמנות אחרת, ובסופו של דבר יצא שגזלתי מכם כמה שקלים. עכשיו ראש השנה מתקרב, ואני מבקשת שתמחלו לי או שתגידי לי

את מספר חשבון הבנק שאוכל לעשות העברה, כדי לקיים מצוות השבת הגזלה!

"אמרה לה רעייתי, 'מחול לך מחול לך מחול לך, ועכשיו תמחלי לי גם את שבטעות ובלי כוונה הרסתי לך שידוך... ועד היום אני לא יכולה לסלוח לעצמי על זה...'. השתיים מחלו כמובן זו לזו, ונכנסו לראש השנה עם מצפון נקי ומצוחצח".

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

צוף התורה

מגיד המישרים הגר' אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות
בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

היתה שם קבוצה של 16 אנשים שידעו היטב לשחות בים, והחליטו לקפוץ מהספינה ולשחות אל החוף, ביניהם היו גם מרן זצ"ל והרבנית ע"ה.

המעפילים האחרים אמרו, "אולי נשחה כולם יחד, כך נוכל לעזור זה לזה, אם מי מאיתנו ייקלע למצוקה", אבל מרן הגר"ש ואזנר אמר לרבנית, "אנחנו לא נשחה יחד איתם. אנחנו מתבדלים מהם, הם לא שומרי תורה ומצוות!" - וכך גם במצב של סכנת חיים, הוא לא ויתר על ההתבדלות. סופו של דבר היה, שמבין 16 האנשים שקפצו למים, רק שישה הצליחו להגיע אל החוף, שניים מתוכם היו הרב והרבנית.

לימים רצה אחד מתלמידיו של מרן הגר"ש שהתגורר בחו"ל, לבוא לארץ עם בנו בר המצווה, כדי שמרן זצ"ל יניח לו תפילין בפעם הראשונה, אבל מרן ה'שבט הלוי' אמר לו שהחשש שאולי הילד יראה חלילה ראייה אסורה בשדה התעופה, גדול יותר מהתועלת שהוא יפיק מכך שיניח תפילין בפעם הראשונה אצל הרבי, ומוטב יניח הנער תפילין לעצמו בפעם הראשונה, ולא יטמא את עיניו בראייה שאינה כדת.

ומעשה היה עם אברך תלמיד חכם מופלג המתגורר באלעד, ומשמש כראש כולל אברכים בצרפת, ודרכו שהוא מחלק את זמנו בין הבית בארץ ובין הכולל בצרפת, שבוע בארץ ושבוע בצרפת. אותו ראש כולל גדר לעצמו גדר, שהוא נוסע רק במטוסים ישנים או מטוסי 'לואוקוסט' שבהם אין מסכים לצפייה, לא פעם הוא היה נוסע דרך מדינה אחרת ומפסיד כמה שעות ב'קונקשן', כדי שלא לשבת מול מסך שכזה.

באחת הפעמים לא נותרה לו שום ברירה, הוא היה חייב לחזור לארץ, ולא הצליח למצוא טיסה במטוס שאין בו מסכים, ומאחר שהיה כמעט אונס גמור, נאלץ להסכים באופן חד פעמי לנסוע במטוס שבו יש מסך אישי לכל נוסע.

הוא נכנס למטוס, והתברר לו שהוא יושב בשורה של חמישה מושבים צמודים זה לזה, במקום האמצעי, כך שם אם לא יפעיל את המסך שלו, יהיו לו מסכים מרצדים משני צדיו.

וראה זה פלא: באותה השורה הושבתו חמשת המסכים ולא עבדו במהלך הטיסה כולה. הדיילים לא הבינו מה הגורם לתקלה, הם ניסו לאתחל את המערכת שוב ושוב, אבל המסכים נותרו כבויים כל אותה הטיסה, לכבודו של תלמיד חכם השומר על עיניו.

**מרן הגר"ש ואזנר אמר לרבנית:
"אנחנו לא נשחה יחד איתם. אנחנו
מתבדלים מהם, הם לא שומרי תורה
ומצוות!". וכך גם במצב של סכנת
חיים, הוא לא ויתר על ההתבדלות...**

"נשא את ראש בני גרשון גם הם" (במדבר ד, כ"ב)

לפעמים ניצבת בפני הורים שאלה לא פשוטה: הבן הגיע לגיל שבו הוא כבר צריך להיכנס לשיבה קטנה או לשיבה גדולה, והם עומדים בפני דילמה: מצד אחד הם יכולים לשלוח את בנם ללמוד בשיבה שבה יש צוות חזק מאוד, מגידי שיעורים מיוחדים במינם, משגיחים לבביים, יחס אישי לכל תלמיד... אבל הבחורים הלומדים שם קצת פחות חזקים ברוחניות.

לעומת זאת, אפשר לשלוח את הילד לשיבה שבה אנשי הצוות לא מתפקדים כמו שצריך, הם לא מתקרבים לרמתם התורנית של אלו מהשיבה הראשונה, אבל הבחורים הם בחורים טובים יותר, עדינים יותר, יראי שמים יותר...

מה עדיף? ישיבה עם צוות טוב ובחורים פחות טובים, או ישיבה עם צוות פחות טוב שהבחורים הלומדים בה חזקים יותר?

מרנא החפץ חיים היה אומר שאין כאן בכלל שאלה. קודם כל מסתכלים מי החברים, ואחר כך בודקים את כל השאר.

וכך הסביר החפץ חיים אתה פסוק בפרשת יתרו: "אשר שם האחד גרשום ושם השני אליעזר", לכאורה היה צריך להיות הפוך, קודם היה 'אלוקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה', ואחר כך היה 'גר הייתי בארץ נכריה'. אז למה לבן הראשון קרא משה רבינו 'גרשום' ולבן השני 'אליעזר'?

אלא התשובה היא שקודם כל צריכים להתבדל מהרעשים, גר הייתי, אני לא שייך לכאן, אני איש זר ואיני חלק מארץ מדין, ואחר כך אפשר לעסוק בהודאה להשי"ת על הניסים והחסדים שעשה עמו קודם לכן.

ומעשה היה עם מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל, שעלה לארץ עם רעייתו הרבנית בספינת מעפילים, וכשהתקרבו לארץ עשו סיבובים בים כדי להתחמק מהבריטים, שניסו לעצור את ההעפלה היהודית לארץ. אחרי מספר ימים נגמר הדלק והספינה היתה בסכנת טביעה.

באחת הפעמים כשהגיע לרופא, אמר לו הרופא: "אם לא תוריד במשקלך לפחות 80 קילוגרמים, לא יארכו ימיך בעולם הזה. הגוף שלך יקרוס בתוך חודשים אחדים או לכל היותר שנה - שנתיים"

"אִישׁ אֹו אִשָּׁה כִּי יִפְּלֵא לְנִדָּר נִדָּר" (במדבר ו, ב')

מעשה היה ביהודי שהיה כבד משקל, וככל שניסה לעשות 'דיאטות' שונות ומשונות כדי להרזות, לא עלה הדבר בידו, ומשקל גופו הוסיף לעלות ולעלות, עד שהגיע למשקל של כ-160 קילוגרמים. בהתאם למשקל החלו גם לצוץ בעיות רפואיות קשות, ובאחת הפעמים כשהגיע לרופא, אמר לו הרופא: "אם לא תוריד במשקלך לפחות 80 קילוגרמים, לא יארכו ימיך בעולם הזה. הגוף שלך יקרוס בתוך חודשים אחדים או לכל היותר שנה - שנתיים".

יצא היהודי כשהוא שבור ורצוץ, וכמעט נתן לייאוש להתגבר עליו, אבל אז תפס את עצמו בידיים, והחל למנוע מפיו דברי מאכל שאינם בריאים, ובתוך ארבעה חודשים השיל מחצית ממשקל גופו.

כשחזר אל הרופא, הוא היה צריך לשכנע אותו שמדובר באותו אדם, והרופא סבר שאולי מדובר במתחזה...

"איך הצלחת?", שאל הרופא את המטופל, "הרי ניסית כל כך הרבה פעמים ונכשלת, מה קרה הפעם שכן הצלחת".

ענה המטופל בפשטות: "לא השארתי לי ברירה. אמרת לי שאני עומד למות חלילה, ולכן כשיצאתי מכאן נשבעתי בשבועה חמורה שיותר לא אכניס לפי לעולם שום דבר מאפה, חוץ מלחם או חלה, לא אכניס לפי יותר מיני מתיקה מכל סוג שהוא, ואבצע פעילות גופנית לפחות שעה ביום.

"כמובן שאני לא יכול להפר שבועה, רחמנא ליצלן, ולכן אני באמת אוכל רק מה שצריך, ועושה פעילות כל יום, מה שהביא אותי להשלת המשקל העודף".

נשאלת השאלה: האם נהג האיש נכון? האם מותר להישבע שבועה שכזאת?

משיב הגר"ד שרייבר: באופן כללי צריכים להימנע ולהתרחק מאוד משבועות ונדרים, ולא להכניס את עצמנו למקום שיש סכנה שניכשל בעוון שבועות ונדרים חלילה וחלילה, אבל הרי אמרו חז"ל שנשבעין לקיים את המצוות, והשמירה על הבריאות היא מצווה גדולה וחשובה, ולכן אי אפשר לומר שאותו יהודי עבר על איסור כשנשבע על כך...

וביודעי ומכירי קאמינא, ביהודי שמאוד רצה לבדוק עניין כלשהו בתוכנה הידועה של 'בינה מלאכותית', וביקש מחברו, איש עסקים עשיר מאוד, שיבדוק עבורו במחשב המחובר לרשת את הנושא הזה.

אמר לו אותו עשיר שהוא מוכן לעשות זאת, רק אם הוא יבוא אליו הביתה וישב לידו בשעה שהוא מבצע את הבדיקה. כששאל אותו מה פשר הדבר, ומדוע לא יוכל לבדוק ולענות לו בטלפון, השיב החבר שלפני חמש שנים הוא נשבע, שלעולם לא ידליק

מחשב כשאין עוד מישהו לצדו, והרי זה בכלל 'נשבעין לקיים את המצוות'...

3

מעשה שהיה ביהודי אחד שהיה ישראל גמור לכל דבריו, הוא חלם בלילה שמודיעים לו משמים שהוא כהן, וביקש לעלות לדוכן בבית הכנסת לדרמן. הגבאים לא הרשו לו לשאת כפיים עד שלא ישאלו את מרן שר התורה כדת מה לעשות

"יִבְרַכְּהָ ה' וְיִשְׁמְרֶהָ" (במדבר ו, כ"ג)

מעשה היה באחד מבתי הכנסת בבני ברק, שאדם ניגש לפני התיבה והתפלל שחרית, ובחזרת הש"ץ, עלו כהנים לדוכן והוא הקריא להם את פסוקי הברכה מילה במילה כנהוג. הקהל ענה 'אמן', והש"ץ המשיך ב'שים שלום' עד לסיום התפילה.

לאחר שכבר אמרו כולם 'עלינו לשבח' וקיבלו את התפילין שאל אחד מהקהל: "למה אמרת רק שני פסוקים בברכת כהנים?", וכשהחלו לשחזר מהזיכרון התברר שאכן, הוא דילג על הפסוק באמצעי של ברכת כהנים, והיחיד ששם לכך לב, משום מה העיר על כך רק לאחר סיום התפילה...

שתי שאלות התעוררו בבית הכנסת: האחת, האם הכהנים בירכו בשוגג ברכה לבטלה כי לא אמרו את ברכת הכהנים במלואה, ובנוסף, האם ראוי שקהל המתפללים יחפשו עכשיו מניין בבית כנסת אחר לשמוע ברכת כהנים?

משיב הגר"ד שרייבר שליט"א: אכן, נראה שברכו ברכה לבטלה בשוגג, ומן הראוי שהמתפללים ישמעו ברכת כהנים פעם נוספת בבית כנסת אחר, או במניין הבא באותו בית הכנסת.

ומעניין לציין, שהגאון המקובל רבי שריה דבליצקי זצ"ל העיר, שלפי שיטת החרדים הידועה, שמצוות ברכת כהנים מוטלת גם על הישראלים שמצווים להתברך מפי הכהנים, מי שנכנס לבית הכנסת באמצע ברכת כהנים או יוצא באמצע, עובר על 'בל תגרע' כי הוא מקיים את המצווה עם החסרה, קל וחומר בכהנים עצמם שאם מברכים רק חלק מהברכה, הם נכשלים ב'בל תגרע'. ובערוך השולחן סימן קכ"ח - כתוב שאפילו מילה אחת מעכבת.

ונסיים במעשה שהיה ביהודי אחד, שהיה ישראל גמור לכל דבריו, ובוקר אחד הוא קם ותפעם רוחו. הוא חלם בלילה שמודיעים לו משמים שהוא כהן, וביקש לעלות לדוכן בבית הכנסת לדרמן.

הגבאים לא הרשו לו לשאת כפיים, עד שלא ישאלו את מרן שר התורה כדת מה לעשות, והשיב מרן זצ"ל, שאם הודיעו לו בחלום שהוא כהן - הוא יכול לשאת את כפיו בחלום, אבל שלא ישא את כפיו בהקוץ...

הַמִּדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

"אז למה סבא שם את השטריימל על יד המיטה?!", שאלתי אותו בחוסר הבנה. והוא השיב לי תשובה שהשאירה אותי המום...

הרב יוחנן בריזל עם סיפור נפלא על סבו הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל, והסיבה שבגינה היה מניח את השטריימל ליד מיטתו

אליעזר (לייזר) רוט

משיח, הוא יוכל לחבוש את השטריימל לראשו ולרוץ מהר החוצה כדי לקדם את פניו של מלך המשיח. אמרתי לו: "יפה מאוד סבא, אני רואה שאתה מרגיש במוחש שמושיח ממש בפתח, אה???"

הוא הסתכל עלי בחוסר הבנה: "בטח שהוא בפתח, למה אתה שואל כזאת שאלה...". אנחנו הרי אומרים בכל יום אני מאמין... אמרתי לו: "בגלל שאני רואה שהשטריימל ליד המיטה של סבא, אני מבין שסבא מתכוון להיות ממש מוכן לקראת הרגע המיוחל...". הוא חיך ואמר לי: "יוחנן, הלוואי שהייתי בכזאת דרגה של ציפייה לגאולה. לא זכיתי לכך".

"אז למה סבא שם את השטריימל על יד המיטה?!", שאלתי אותו בחוסר הבנה.

והוא השיב לי תשובה שהשאירה אותי המום:

"זה מנהג ישן שהנהגתי לעצמי..."

היה זה לפני שנים, פעם אחת קמתי מהשינה בשבת קודש, ו... שכחתי שהיום שבת.

ב"ה לא נכשלתי ולא עשיתי שם מלאכה, אבל אחרי כמה דקות פתאום תפסתי שעכשיו שבת קודש. נבהלתי נורא! הרי יכולתי לעבור על חילול שבת בשוגג רח"ל.

"חשבתי לעצמי, מה אני יכול לעשות כדי שדבר כזה לא יקרה שוב לעולם? מה אני יעשה שכל פעם שאני אקום מהמיטה בשבת, אזכור מיד ברגע שאפקח את העיניים שעכשיו שבת, כדי שלא אכשל חלילה וחס בחילול שבת בשוגג?

"ואז המצאתי את הפיתרון הזה".

מאז, כל פעם שאני הולך לישון בשבת, אני גורר כסא, שם אותו על יד המיטה, ועליו אני מניח את השטריימל, כך אני יודע בוודאות שברגע שאפקח את העיניים אני אראה שטריימל, ואזכר שעכשיו שבת...".

לפני כשבועיים הרחבנו על הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל ומסירותו בשליחותו של ה'חזו"א' להפצת היהדות. וכך סיפר לנו נכדו. "הסבא היה גאון עצום, היה לו ידע בכל מכמני התורה הקדושה, ובנוסף הוא היה יהודי בן עלייה בהליכותיו והנהגותיו. פעם הורה לו מרן החזו"ן איש זצ"ל לצאת ולזכות את ישראל, להשיב לב בנים על אבותם. הם היו קבוצה של שבעה יהודים יראים ושלמים, שכולם נשלחו לשליחות הזאת על ידי מרן החזו"ן איש. הם היו מתפזרים מדי שבת, כל אחד בעיר או ביישוב אחר, שם היו שובתים, נושאים דרשה, עושים 'זיץ' בליל שבת, לומדים עם ילדים בשבת אחרי צהריים, ומכניסים אווירה של שבת במקומות שבחלקם היתה קרירות. הם הלכו גם למקומות ששם לא היו כמעט בכלל שומרי שבת, וגם למקומות שכן היו, אבל הם ראו צורך לחזק ולהוסיף.

"עם השנים נשרו חלק מחברי הקבוצה, עד שבסופו של דבר, סבא נשאר היחיד שהמשיך בפעילות הזאת, בה דבק בכל כוחותיו עד זקנה ושיבה.

"הוא היה יוצא מביתו בקביעות. כל שבת הוא היה במקום אחר, פעם באשקלון, פעם בבאר שבע, ולאחר מכן בחדרה, בקריית מוצקין, בחיפה, בקריית אתא, רעננה, ועוד ועוד. בכל מקום שהיה גרעין קטן של שומרי תורה ומצוות הוא היה מגיע להתארח ולחזק. השבוע אנו מביאים סיפור נוסף שמענו מפיו:

היה זה לעת זקנותו של אבי זקני, הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל. בשבת אחת נכנסתי לביתו כדי לסייע לו להתארגן ולצאת לתפילה, והנה אני רואה דבר מעניין...

ליד המיטה של סבא היה כסא, ועליו היה מונח ה'שטריימל' שלו... חשבתי לעצמי, וואו! סבא בטח מאוד מצפה לביאת המשיח. הוא הכין את השטריימל סמוך למיטה, כדי שברגע שיישמע שופרו של